

Nr 92.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län; given Stockholms slott den 26 mars 1915.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

Förslag

till

lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län.

För tiden intill den 1 juli 1918 förordnas som följer:

1 §.

Har inom Kopparbergs län, vid storskifte av socken eller delning av därvid utbrutet skifteslag, äga, som är av skogsmarks natur, antingen undantagits för gemensamt behov eller eljest lämnats odelad, må sådan samfällad äga i den ordning, här nedan sägs, ställas under förvaltning, där det kan ske utan märkligt förfång för delägare, som ej lämnat medgivande till åtgärden, och utan kränkning av den rätt med avseende å ägan, som kan tillkomma någon, vilken ej är delägare däri.

Varder sådan äga ej ställd under förvaltning, må den under enahanda villkor, efter ty nedan sägs, ställas under avverkningsförbud, där detta provas vara ur skogsvårdssynpunkt nödigt.

Å område, som sälunda är ställt under förvaltning eller avverkningsförbud, skall vad i 10 kap. 1 § byggningsbalken samt 21 och 22 §§ i förordningen om skogarna i riket den 1 augusti 1805 stadgas angående nyttjande av samfällad skog icke äga tillämpning.

2 §.

Vill delägare väcka fråga om åtgärd, som i 1 § omförmäles, göre ansökning därom hos Konungens befallningshavande. I ansökningen skall angivas, vilket skifteslag ägan tillhör.

Kan ej med säkerhet angivas, huruvida ägan lämnats odelad vid storskifte av socken eller vid delning av därvid utbrutet skifteslag, bör i ansökningen uppgift lämnas om båda skifteslagen; och skall, tills

nödig utredning härutinnan förebragts, frågan anses angå det större skifteslaget.

3 §.

Över ansökningen skall tillfälle att avgiva yttrande lämnas delägarna i vederbörande skifteslag.

För sådant ändamål skall inom socken, där skifteslaget är beläget, sammanträde med delägarna hållas inför den, som därtill förordnas av Konungens befallningshavande; skolande förordnande meddelas ordförande i kommunalstämma eller annan lämplig person.

Kungörelse om sammanträdet utfärdas av ordföranden och skall innehålla uppgift om tid och ställe för dess hållande samt den fråga, som därvid skall förekomma; och skall kungörelsen minst 14 dagar före sammanträdet ej mindre uppläsas i kyrkan i den eller de socknar, där skifteslaget är beläget, än även införas i tidning inom orten.

Finnes boställe eller annat allmänt hemman hava del i skifteslaget, skall Konungens befallningshavande föranstalta därom, att ombud varder av vederbörande myndighet förordnat att vid ärendets behandling av delägarna föra talan för fastigheten.

4 §.

Å sammanträde, som i 3 § sägs, skall förebringas erforderlig utredning om det skifteslag, ägan tillhör, samt om ägans läge, storlek och beskaffenhet.

Avser ansökning ägas ställande under förvaltning, må vid sammanträdet närvarande delägare härom besluta. Avslås därvid ansökningen, skall densamma anses förfallen, varemot, om ansökningen bifalles, beslutet skall underställas Konungens befallningshavandes prövning. Har ansökning, enligt vad nu är sagt, avslagits, må efter yrkande av delägare fråga om avverkningsförbud å ägan vid sammanträdet upptagas till behandling.

Avser ärende ägas ställande under avverkningsförbud, skall, evad yrkandet därom vid sammanträdet omfattats av flera eller färre delägare, ärendet överlämnas till Konungens befallningshavandes avgörande.

Vid omröstning tillkommer rösträtt en var delägare efter reducerat jordatal i det skifteslag, ägan tillhör, dock att rösträtt ej må av någon utövas för mera än en tjugondel av de vid sammanträdet närvarande delägarnas efter denna grund beräknade hela röstetal. Såsom beslut gälle den mening, varom delägare, som äga mera än hälften av de av-

givna rösterna enligt den vid omröstningen följda röstgrunden, förenat sig; och skall, där rösterna utfalla lika å ömse sidor, den mening gälla, vilken de flesta röstande efter huvudtalet bifallit.

Protokollet över ärendet skall, sedan det justerats, genom ordförändens försorg nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles, uppläsa i kyrkan i den eller de socknar, där skifteslaget är beläget, samt där- efter insändas till Konungens befallningshavande.

5 §.

Sedan protokollet inkommit till Konungens befallningshavande, skall före ärendets avgörande tillfälle att däri sig yttra lämnas dem, som, utan att vara delägare, kunna hava att göra gällande rättsanspråk med avseende å den äga, ärendet rör; och skall för sådant ändamål Konungens befallningshavande låta i länskungörelserna och i tidning inom orten införa underrättelse om delägarnas beslut om ägans ställande under förvaltning eller i ärendet föreliggande yrkande om ägans ställande under avverkningsförbud, med tillkännagivande att yttrande däröver må ingivas till Konungens befallningshavande inom tid, som Konungens befallningshavande bestämmer.

Har beslut om ägas ställande under förvaltning underställt Konungens befallningshavandes prövning, skall, där detsamma finnes vara tillkommet i laga ordning och hinder enligt denna lag i övrigt icke föreligger för den sökta åtgärdens beviljande, beslutet av Konungens befallningshavande fastställas. I motsatt fall varde den i ärendet gjorda ansökningen avslagen.

Har ärende rörande ägas ställande under avverkningsförbud överlämnats till Konungens befallningshavandes avgörande, inhämtade Konungens befallningshavande yttrande däröver av skogsvårdsstyrelsen eller, där fråga är om skogsmark, varå bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar ej är tillämplig, vederbörande revirförvaltare samt pröve därefter, huruvida sådana omständigheter föreligga, att ansökningen enligt 1 § må bifallas; och äge Konungens befallningshavande i sådant fall ställa ägan under avverkningsförbud antingen på viss tid eller tills vidare.

Är äga sålunda ställd under avverkningsförbud, må utan hinder därav ägan sedermera i anledning av därom gjord ansökning kunna ställas under förvaltning.

Där Konungens befallningshavande under behandling av ärende, som i 1 § avses, finner omständigheterna sådant föranleda, må Konungens

befallningshavande ställa ägan under avverkningsförbud, intill dess ärendet blivit av Konungens befallningshavande slutligen avgjort och, när fråga är om ägas ställande under förvaltning, beslut, som därom kan bliva meddelat, träder i tillämpning.

Konungens befallningshavandes beslut rörande ägas ställande under förvaltning eller under avverkningsförbud skall genom Konungens befallningshavandes försorg införas i länskungörelserna och i tidning inom orten; och skall beslut rörande ägas ställande under förvaltning därjämte tillställas den, inför vilken enligt 6 § ärendets vidare behandling av delägarna skall förekomma.

Konungens befallningshavandes beslut i fråga om ägas ställande under avverkningsförbud träder, utan hinder av anförda besvär, i verkställighet genast efter kungörandet.

6 §.

Har Konungens befallningshavande fastställt delägares beslut om ägas ställande under förvaltning, skall Konungens befallningshavande förordna lämplig person, inför vilken delägarna snarast möjligt böra sammanträda för att antaga reglemente för förvaltningen; skolande beträffande sådant sammanträde gälla vad i 3 och 4 §§ är stadgat i fråga om där avsett sammanträde.

Reglementet skall innehålla bestämmelser om grunderna för skogshushållningen å ägan, om tillämpning å sammanträde med delägarna av de föreskrifter rörande omröstning, som i 4 § äro meddelade, samt om val av en eller flera syslömän för den löpande förvaltningens handhavande ävensom de övriga bestämmelser rörande förvaltningens anordnande, som må anses erforderliga.

Det av delägarna antagna reglementet skall underställas Konungens befallningshavandes prövning.

Sedan protokollet i ärendet inkommit till Konungens befallningshavande, inhänte Konungens befallningshavande yttrande i frågan av skogsvårdsstyrelsen eller, där fråga är om skogsmark, varå bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar ej är tillämplig, vederbörande revirförvaltare. Vid ärendets avgörande skall Konungens befallningshavande tillse, att genom tillämpning av reglementets bestämmelser en tillfredsställande skogsvård å ägan varder, i den mån omständigheterna sådant medgiva, betryggad. Finnes reglementet icke kunna i oförändrat skick fastställas, äge Konungens befallningshavande däri vidtagna nödiga jämkningar.

7 §.

Till kostnad för ägas förvaltning enligt denna lag är delägare icke skyldig att bidra i vidare mån än med honom tillkommande andel i ägens avkastning.

Avkastningen av ägan bör i främsta rummet användas till bestridande av kostnader för förvaltningen och därefter till sådana utgifter, som avse skifteslagets gemensamma nytta, såsom skogskultur, anläggning och underhåll av erforderliga vägar och broar eller dylikt, eller ock till fondering eller till utdelning åt delägarna efter en vars delaktighet i ägan. Ej må delägarna eller syssloman fatta beslut, som innebär förfogande över ägens avkastning under längre tid än beslutet om ägens ställande under förvaltning är gällande.

Syssloman eller, om flera äro utsedda, dessa äga, där ej för visst fall delägarna annorlunda bestämt, att i mål, som röra förvaltningen, tala och svara för delägarna.

8 §.

Å äga, som ställts under avverkningsförbud enligt denna lag, må under den tid förbudet gäller avverkning icke företagas. Efter framställning av delägare må dock, därest för skogsvården finnes nödigt, att å ägan viss avverkning sker, utsyning verkställas på föranstaltande av skogsvårdsstyrelsen eller, där fråga är om skogsmark, varå bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar ej är tillämplig, genom vederbörande revirförvaltares försorg; och skall det utsynade genom kronobetjäningen försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat, samt behållna köpeskillingen därför sättas i förvar hos Konungens befallningshavande för delägarnas räkning.

Beträffande sådana medels användande äga delägarna besluta i enahanda ordning, som i 3 och 4 §§ är stadgad i fråga om där avsett sammanträde, dock att beslutet ej skall underställas Konungens befallningshavandes prövning; och skola i fråga om användandet bestämmelserna i 7 § andra stycket äga motsvarande tillämpning. Där sådant fall föreligger, som avses i 2 § andra stycket, må dock medlen icke av Konungens befallningshavande utlämnas, innan utrett blivit, vilketdera skifteslaget ägan rätteligen tillhör; åliggande det Konungens befallningshavande,

därest yrkande av delägare därom göres, att insätta medlen i bankinrättning för att mot ränta inestå under den tid Konungens befallningshavande förordnar.

9 §.

Klander mot sysslomans redovisning för avkastningen av äga, som är ställd under förvaltning enligt denna lag, eller fördelningen av samma avkastning tillhör vederbörlig domstols prövning.

Vill delägare föra klagan över delägarnas beslut i ärende, som i denna lag avses, skall vad i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet är stadgat angående besvär över kommunalstämmas beslut äga motsvarande tillämpning.

Klagan över Konungens befallningshavandes beslut i ärende, som ovan sägs, må föras i den ordning, som i 77 § av nämnda förordning stadgas.

10 §.

Övar delägare avverkning i strid med enligt denna lag meddelat avverkningsförbud eller i strid med de för ägas förvaltning fastställda bestämmelser, varde ansedd som hade han, såsom i 24 kap. 6 § strafflagen avses, missbrukat sin rätt i samfälligheten, dock att överträdelse av meddelat avverkningsförbud skall höra under allmänt åtal, samt att annan förseelse, som här åsyftas, må åtalas av allmän åklagare efter angivelse av delägare.

11 §.

Sådan kostnad, som kan ifrågakomma för ärendes behandling enligt 3, 4 och 5 §§, skall förskjutas av sökanden, men skall, där ansökningen föranleder till någon av de i 1 § nämnda åtgärder, slutligen gäldas av delägarna efter delaktighet i den med åtgärden avsedda äga.

12 §.

Vad i denna lag stadgas skall ej äga tillämpning å de för Lima, Transtrands, Orsa, Särna, Idre och Älvdalens socknar samt inom Venjans socken avsatta besparingssockogar eller å Svärdsjö och Envikens socknars

häradsallmänningar ej heller å annan samfälld äga, om vars förvaltning särskilda i laga ordning meddelade bestämmelser gälla.

Denna lag träder i kraft från och med dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29
januari 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde.

I skrivelse den 30 maj 1913 har riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställt om utredning, huruvida icke beträffande Kopparbergs län, i avbidan på slutlig lagstiftning angående nyttjanderätten till vid skifte undantagen eller eljest oskift lämnad skogsmark, Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet skulle kunna tillerkännas befogenhet att, på ansökan av delägare och efter övriga delägaras hörande, där förhållandena sådant påkallade, tillsvidare förbjuda avverkning annat än efter utsyning å dylik skog, ävensom begärt, att Kungl. Maj:t därefter ville för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Inledning.

Med föranledande härav och i enlighet med Kungl. Maj:ts be-
Bihang till riksdagens protokoll 1915. 1 saml. 81 häft. (Nr 92.) 2

myndigande har dåvarande chefen för jordbruksdepartementet den 20 juni 1913 tillkallat häradshövdingen, f. d. revisionssekreteraren friherre Bror Carl Cederström samt ledamöterna av riksdagens första kammare Anders Pers och av dess andra kammare Daniel Persson i Tällberg att såsom sakkunniga biträda inom departementet med verkställande av utredning i fråga om interimistiska bestämmelser i syfte att förekomma vanvård av samfälld skog inom förenämnda län.

Sedan dessa sakkunniga den 27 mars 1914 avgivit betänkande i frågan samt utlåtanden däröver avgivits dels den 5 juni 1914 av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län, som bifogat yttranden från åtskilliga kommunalstämmor samt länets skogsvårdsstyrelse, dels den 15 juli 1914 av domänstyrelsen efter vederbörande skogstjänstemäns hörande, dels ock av den år 1911 tillsatta skogslagstiftningskommittén, anhåller jag nu att få för Eders Kungl. Maj:t anmäla detta ärende.

Frågan om beredande av skydd och vård åt sådana skogsområden, som avses i berörda riksdagsskrivelse, har även tidigare varit föremål för framställning hos Kungl. Maj:t. I skrivelse den 30 december 1909 har nämligen skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län med anledning av framställning från jordägares sida hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande, huruvida icke socken- och byallmänningar samt byalagen tilldelade skogsundantag och dylikt borde ställas under skyddet av ordnad skogsvård. Denna skrivelse har, efter det vederbörande avgivit yttranden däröver, överlämnats till skogslagstiftningskommittén. Denna kommitté har ännu icke avgivit betänkande.

Inom riksdagen har frågan varit föremål för behandling såväl år 1912 som år 1913, båda gångerna med anledning av motion i första kammaren.

I den år 1912 väckta motionen hemställdes, att riksdagen ville ingå till Kungl. Maj:t med anhållan om förslag till sådana bestämmelser om nyttjandet av samfälld skog, att dess vanvård måtte förekommas under den tid, som åtginge för åstadkommande av en tidsenlig lagstiftning på detta område.

I denna motion anfördes i övrigt, att vid de storskiften, som för rättats i Kopparbergs län under mitten av 1800-talet och därförinnan, för socknarnas och byalagens räkning avsatts marker såsom grustag, dy- och torvtag, kvarnplatser m. m., vilka »undantag» ofta blivit synnerligt rundligt tilltagna. Dessa oftast synnerligen väl belägna marker vore nu utsatta för den största vanvård, då varje än så liten delägare tillgodogjorde sig den uppväxande skogen därå, så gott han förmådde,

och var och en av de övriga delägarna ej ville stå den andra efter i fråga om att hålla »undantagen» rena. Det vore tydligt, att det här gällde ganska betydande samfällda värden, som förlösades. Motionären antog, att dessa förhållanden existerade ej blott i Kopparbergs län, utan hade sin motsvarighet även på andra orter i landet, om ock ingestädes i samma utsträckning eller i så utpräglad grad; detta med avseende på de många delägarna och svårigheten att förena dem om en gemensam mening angående skötseln av dessa samfälligheter.

Emellertid hade allmänna uppmärksamheten fästs vid ifrågavarande förhållanden och jordägarna livades av en önskan om ett bättre sakernas tillstånd. En del av byarnas undantag hade skiftats mellan delägarna, ehuru nyttan därav vore problematisk på grund av att ägorna i dessa orter vore så splittrade. Med socknarnas undantag läte sig en uppskiftning knappast genomföra. Vad Mora socken beträffade, så hade beslut fattats om avverkningsförbud i samband med en beslutad utstakning av dessa allmänna undantag. Emellertid antoges ett sådant beslut, fattat av ombud, som valts på kommunalstämma, ej kunna tillerkännas laga verkan, varför ej heller några åtgärder för dess vidmakthållande kunde vidtagas. Beslutet visade emellertid en tydlig vilja i den riktningen, att dessa värden skulle tillvaratagas på ett bättre sätt än hittills. Även i en annan av de stora Dalasocknarna hade åtgärder vidtagits i samma riktning.

Vad som närmast borde göras, även om det finge en interimistisk karaktär, vore att finna en form för en majoritet av delägare att utverka avverkningsförbud å den gemensamma marken, varjämte, där avverkningsbar skog å samfällig mark möjligen funnes, dess avverkning borde få ske endast efter majoritetsbeslut och till samfällt gagn.

Vid behandling av denna motion yttrade jordbruksutskottet: De av motionären påpekade missförhållandena vore enligt utskottets åsikt av den art, att de påkallade särskild uppmärksamhet från lagstiftningens sida. Bestämmelser syntes därför erforderliga, genom vilka den för envar delägare i oskift skog av nu ifrågavarande slag i lag medgivna rätten att till husbehov använda skogen ändrades därhän, att dylika skogar måtte kunna till samtliga delägars båtнад bliva skötta på ett ändamålsenligare och mera ekonomiskt sätt, än för närvarande i allmänhet vore fallet. Ehuru utskottet sålunda funne syftet med motionen synnerligen behjärtansvärt, ansåge utskottet dock någon särskild åtgärd i anledning av densamma ej erforderlig, då den föreliggande frågan i annat sammanhang antoges bliva föremål för vederbörlig prövning. Riksdagen hade nämligen i anledning av annan motion beslutat att i skrivelse till

Kungl. Maj:t anhålla om utredning, i vad mån behov kunde förefinnas av bestämmelser, avseende att beträffande vid skifte av jord undantagna eller därmed jämförliga samfällda ägor eller rättigheter bereda delägarna i samfälligheten tillfälle att fatta bindande beslut i frågor rörande densamma samt för riksdagen framlägga det förslag, som av denna utredning kunde föranledas. Då sålunda enligt utskottets mening de av motionären framförda önskemålen komme att tagas i beaktande vid omförmälda utredning, hemställde utskottet, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Denna utskottets hemställan blev av riksdagen bifallen.

I den vid 1913 års riksdag väckta motion förklarade sig motionären förnya sin anhållan, att riksdagen ville taga i övervägande nödvändigheten av sådana bestämmelsers åstadkommande, att de i den föregående motionen skildrade missförhållanden rörande skötseln av samfällad skogsmark skulle förhindras, intill dess en definitiv lagstiftning i den önskade riktningen kunde åstadkommas.

I denna motion anfördes vidare: De former, som kunde finnas lämpliga att välja för att nå det åsyftade ändamålet, borde givetvis framgå efter sakkunnig prövning. När det vore fråga om samfälligheter, i vilka alla eller större delen av en kommuns jordägare ägde del, antoges kommunalstämma böra tillerkännas rätt att fatta beslut i hithörande frågor med villkor av Kungl. Maj:ts befallningshavandes fastställelse, sedan skogsvårdsstyrelsen blivit hörd. Medlemmar av byalag åter kunde tänkas inkomma till Kungl. Maj:ts befallningshavande med dylik framställning och erhålla avverkningsförbud, sedan övriga delägare fått tillfälle att yttra sig i saken.

I sitt yttrande häröver anförde jordbruksutskottet: Det syntes utskottet otvivelaktigt, att de i motionen påpekade, mångenstädes rådande missförhållandena beträffande skogssamfälligheters vård och tillgodogörandet av deras avkastning påkallade reglerande lagbestämmelser i ändamål att möjliggöra en till delägarnas gemensamma bästa genomförd rationellare hushållning med befintlig skogstillgång. Vad som i sådant avseende kunde anses nödigt eller befogat ur skogsvårdssynpunkt vore, enligt vad utskottet inhämtat, föremål för skogslagstiftningskommitténs uppmärksamhet och antoges komma under riksdagens prövning i sammanhang med det förslag, vartill nämnda kommittés utredning kunde giva anledning. Utskottet vore emellertid av den uppfattning, att de anmärkta missförhållandena i främsta rummet härrörde från den rådande bristen på lagstadgade former för delägarers i samfällighet beslutanderätt i fråga om densammans angelägenheter samt frånvaron av auktoriserat organ för verkställighet av beslut och förvaltning av den samfällda egen-

domen. Under åberopande härav och med framhållande av förvaltnings-svårigheterna såsom det väsentliga uti ifrågavarande ämne ansåge sig utskottet böra biträda den av 1912 års jordbruksutskott uttalade mening angående betydelsen även för förevarande fråga av den av riksdagen samma år begärda utredningen om bestämmelser, avsedda att bereda delägare i vissa samfälligheter tillfälle att fatta bindande beslut i frågor rörande desamma. Utskottet ansåge fortfarande den därigenom öppnade utvägen att avhjälpa de anmärkta missförhållandena vara framför andra ägnad att främja en tillfredsställande slutgiltig lösning av den nu föreliggande frågan. Emellertid kunde det med hänsyn till vikten av ett skyndsamt tillvaratagande av de intressen, som stode på spel, ifrågasättas, huruvida icke åtgärder av interimistisk karaktär lämpligen borde vidtagas i avvaktan på resultatet av de omförmälda utredningarna. I detta hänseende hade utskottet icke kunnat undgå att taga livligt intryck av vad i motionen framhållits rörande nödvändigheten av ett omedelbart ingripande från statsmakternas sida i ändamål att snarast råda bot för de mest framträdande missbruken av rätten till avverkning å samfällid mark. Härtill komme, att, enligt vad utskottet erfarit, inom intresserade kretsar förefunnes en stark opinion till förmån för motionärens framställning. Sålunda hade till utskottet inkommit skrivelser från kommunalstämmorna i Mora och Sollerö socknar samt kommunalnämnden i Våmhus socken, i vilka skrivelser eftertryckligt framhölls nödvändigheten av att skyndsamma åtgärder vidtoges i det syfte, motionen avsåge. Då det vore ovedersägligt, att behovet av åtgärder i den av motionären föreslagna riktningen vore mest framträdande i Kopparbergs län, syntes en möjlig utväg att åtminstone inom sagda län provisoriskt avhjälpa de mest i ögonen fallande olägenheterna av det nuvarande tillståndet vara att finna i den av motionären framkastade tanken om medgivande för lämplig myndighet att, där förhållandena sådant påkallade, på ansökan av delägare och efter övriga delägares hörande, meddela temporärt förbud mot avverkning, antingen helt och hållet eller i viss utsträckning, å sådana skogsmarker, som avsåges i motionen. Den myndighet, som härvid närmast kunde komma i fråga, syntes, såsom motionären antytt, vara Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet, som emellertid borde äga skyldighet att över varje ansökan om dylikt avverkningsförbud inhämta yttrande från skogsvårdsstyrelsen. Innan någon dylik befogenhet tillerkändes Kungl. Maj:ts befallningshavande, borde emellertid frågan här om göras till föremål för en ingående och allsidig utredning, därom Kungl. Maj:t lämpligast kunde föranstalta. På grund av det sålunda

anförda hemställde utskottet om den åtgärd, som riksdagen därefter genom sin skrivelse den 30 maj 1913 vidtagit.

Sakkunniga.

Ur de sakkunnigas betänkande, vilket är befordrat till trycket och till vilket jag i övrigt torde få hänvisa, tillåter jag mig nu omförmåla följande.

De sakkunniga hade efter undersökning av förhållandena inom ifrågasatt landsdel funnit sig övertygade om riktigheten av den uppfattning, att de missförhållanden, för vilkas avhjälpande åtgärder ifrågasatts, vore i Kopparbergs län väsentligen mera framträdande än i övriga delar av riket. Orsaken till att Kopparbergs län kommit att intaga en särställning i detta hänseende vore helt visst att söka i de egendomligheter beträffande jordbesittning och ägoreglering, som rått och rådde inom detta län och som föranlett, att detsamma eller väsentliga delar därav även i andra lagstiftningsfrågor såsom beträffande jordeböcker, jordregister, skiftesväsende, fastighetsbokväsende m. m. behandlats olika mot övriga delar av landet.

Vad anginge jordbesittningsförhållanden och ägoanordning inom besittningsdelarna, vore här särskilt att märka en ägoblandning, som tidigare såsom regel sträckt sig utöver gränserna för såväl byalagens som socknarnas områden och ännu helt säkert ginge vida längre än i någon annan del av landet. Vidare den av naturförhållandena väsentligen betingade ägoanordningen, att de förhållandevis små inägorna låge samlade i tätt bebyggda byområden, under det skogsområdena, för var by fördelade i hemskogs-, fäbodeskogs- och utskogstrakter, omfattade betydliga arealer och ofta låge vitt spridda, delvis på stort avstånd från inägorna. Till byarna hörde fäbodeställen för kreaturens födande och skötande sommartiden, anlagda på de tidigare gemensamma skogsområdena. Till var besittningsdel inom by hörde alltså, där ej genom försäljning förhållandena ändrats, i regel ett, vanligen av en mångfald små ägostycken bestående, inägoområde kring tomten, ett hemskogsområde, en eller flere fäbodplatser med tillhörande skogsmark samt ett utskogsområde. Mycket vanligt vore, att en jordägare hade flera, stundom ett betydligt antal små besittningsdelar i samma by eller ock i skilda byar och även stundom inom olika socknar. Såsom väsentligen inverkan omständigheter på förevarande fråga vore vidare att märka de synnerligen stora byalagen och folkrika socknarna inom denna landsdel. En alldeles särskild betydelse för besittningsförhållandenas gestaltande hade det speciella skiftesväsen haft, som införts i detta län genom breven den 9 februari 1802 och 17 augusti 1804 och genom senare författningar vidare reglerats. I

ändamål att skaffa bot för den då ännu mera än nu rådande oerhörda ägoblandningen och på så sätt upphjälpa jordbruket i länet hade genom nämnda två brev föreskrivits, att storskifte skulle med understöd av allmänna medel företagas i dessa bygder. Det skiftesverk, som i enlighet härmed påbörjats, hade fortgått till fram mot slutet av förra århundradet och omfattade en betydande del av länets socknar. Rättesnöre för dessa skiften hade varit 1783 års förordning om lantmäteriet med vissa modifikation, som bestämdes genom brevet den 17 augusti 1804 och kungörelsen den 18 februari 1859. Delningsgrund vid storskiftena hade varit det av var och en innehavda skattetal, uträknat efter det reducerade jordatalet.

Huvudsakligen på statens bekostnad hade sålunda storskifte övergått i stort sett hela det av Österdalarna och Västerdalarna bestående s. k. övre Dalalaget eller samtliga socknar inom Nedansiljans, Ovansiljans och Västerdalarnas fögderier, undantagandes Sävsnäs socken i sistnämnda fögderi, samt dessutom Svärdsjö och Envikens socknar inom Falu fögderi, varjämte med bidrag av statsmedel på enahanda sätt skiftats Torsångs, Vika, Stora Tuna, Silverbergs och Gustavs socknar i Falu fögderi samt Sätters och Stora Skedvi socknar i Sätters fögderi.

I vissa av dessa socknar hade enligt särskilda föreskrifter, innan skogsmarken delades emellan de i sockenområdet ingående skifteslagen, avsättning skett av viss del av skogsanslaget till allmänning eller besparingsskog för socknen. På detta sätt uppkomna skogsallmänningar funnes för Lima och Transtrands, Orsa, Särna med Idre samt Älvdalens socknar under benämning besparingsskogar, ävensom för Svärdsjö och Envikens socknar under benämning häradsallmänningar. I Venjans socken hade dessutom för särskilda skifteslag avsatts besparingsskogar. Dessa allmänningsskogar vore ställda under tillsyn från det allmännas sida.

Även inom andra socknar än de nu nämnda hade storskifte efter enahanda grunder ägt rum, ehuru utan bidrag av allmänna medel, då dessa bidrag reserverats till de delar av länet, där det ansetts, att ägoblandningen varit störst och behovet av skifte på den grund mest kännbart.

Efter de nu omförmälda storskiftesförrättningarna, till vilka initiativet tagits från det allmännas sida, hade följt åbodelningar av skogsmarken. Dessa delningar, som vore att anse som fortsättning av sockenstorskiftet, hade skett på enskilda jordägares initiativ och helt på delägarnas bekostnad.

Vid nu beskrivna storskiften och åbodelningar hade i regel skett undantag av mark, utom för sådana behov, som laga skiftesförfattningarna

godkände som grund för dylik åtgärd, jämväl för en mångfald andra ändamål, varjämte icke sällan större eller mindre områden lämnats utanför delningen, utan att anledning därtill angivits. Vid sockenstorsskiftena å skogsmarken hade i allmänhet före delningen träffats överenskommelse om vissa undantag för gemensamt behov, men då skiftet sedermera verkstälts, syntes mångenstädes ytterligare en hel del mark hava undantagits eller behållits gemensam. Exempel på undantag, som vid sockendelningar uttryckligen blivit avsatta, vore vägar, grus-, sand-, ler-, torv- och dytag, stenbrott, utmål för kvarnar, stampar och sågar, flygsandsfält, områden för s. k. mjågning eller riståkt för stärkande av älvstränderna till skydd mot utskärning, »skallplatser» eller områden för utdrivande av rovdjuren vid skallgång, s. k. vägundantag eller markremsor, som å ömse sidor om vägarna undantagits och som understundom kunde hava en bredd av hundra alnar eller mera, vidare, såsom det tycktes, av estetiska skäl, skogbeväxta holmar och andra platser av värde för traktens utseende.

Vid åbodelningarna hade undantagen av mark i allmänhet varit än flera och ändamålen därmed än mera växlande än vid sockenskiptena. Särskilt att märka vore här de mycket talrikt förekommande s. k. stängfångsundantagen bestående av skogsområden, ofta till betydlig storlek, som åt delägarna i byar och fåbodeställen utlagts kring byarnas och fåbodeställenas inägor. Även vid åbodelningarna hade ofta hänt, att mark utan angivet skäl lämnats utanför delningen. Stundom kunde man härvid finna, att anledningen till utelämnandet varit, att markens delande skulle dragit särskilt hög kostnad eller att marken varit upplåten på avverkning, varför det ansetts lämpligt, att med delningen finge anstå, tills dess upplåtelsetiden utlupit.

Av de för byar och fåbodelag sålunda uppkomna gemensamma skogsområdena hade en stor del senare undergått delning, men ännu funnes sådana odelade till stort antal och omfång, vadan de tvivelsutan tillsammans representerade betydande värden, och det vore att antaga, att större delen av de sålunda bibehållna undantagen icke under närvarande förhållanden komme att delas. Försök, som på senare tider gjorts att framtvinga sådan delning, hade nämligen avvisats på den grund, att delningen ej kunnat ske utan delägnares förfång. De vid sockendelningarna uppkomna gemensamhetsområdena hade bibehållits odelade, där de ej av förbiseende kommit att intagas i delning av angränsande enskilda ägor eller, under antagande att de tillhört viss by, delats mellan ägarna däri.

Av de på omförmälda sätt tillkomna ännu odelade områdena vore tydligtvis åtskilliga, såsom vägar, en del grustag, stenbrott m. m., fort-

farande i bruk för det ändamål, varför de undantagits. Andra hade helt förlorat eller måhända aldrig fått någon betydelse i sådant avseende. Många gemensamma områden, som i storskiftes- och åbodelningshandlingarna upptagits såsom oduglig mark, vore nu att anse såsom skogs- mark av god beskaffenhet.

Att lämna en även blott tillnärmelsevis fullständig utredning om kvarvarande gemensamma områden utav nu ifrågavarande slag hade i följd av deras stora antal, storskifteshandlingarnas bristfällighet och svårigheten att utröna, om ett undantaget område senare undergått skifte eller annan delning — exempelvis sämjedelning utan tillkallande av lantmätare — tydligtvis icke låtit sig göra. De sakkunniga hava emellertid meddelat ett stort antal exempel på dylika undantag inom ett flertal socknar, varav bland annat framgår, att många av undantagen hava en betydande storlek. Ensamt inom Sollerö socken uppgå de till 4,593 tunnland.

De sakkunniga hava vidare anfört, att de beträffande det sätt, varpå delägarna hittills använt och fortfarande använde nu ifrågavarande samfällda områden, funnit ovan omförmälda riksdagsmotioner i stort sett lämna en tillförlitlig bild av de rådande förhållandena. Under resor i orterna hade de inhämtat, att dessa områden, i den mån de varit skogbeväxta, synnerligen ofta varit föremål för en hänsynslös skogs- skövling. På vissa orter hade det rent av synts vara karakteristiskt för de samfällda ägora, att marken kalavverkats, under det å angrän- sande enskilda områden funnes goda skogsbestånd. Särskilt gällde detta om sockenundantagen, varemot å byaundantagen skogen oftare sparats.

Typiskt exempel på sockenområdenas behandling utgjorde Mora sockens gemensamma skogsmarksområden, särskilt de å ömse sidor om vägarna ofta milslångt sig sträckande, 50 till 100 alnar breda s. k. väg- undantagen, vilkas kalavverkade sträckor skarpt framträdde mot den angränsande markens täta skogsbestånd. Enahanda vore förhållandet med de flesta av socknens övriga undantag; så uppgaves ett inom Oxbergs by vid Sjubys fäbodeställe beläget skogsmarksområde om 50 tunnland, därå skogen tidigare sparats, uppenbarligen av den anledning, att man ansett området tillhöra byn, numera, sedan upplysning vunnits, att det utgjorde ett sockenundantag, hava av byamännen kalhuggits, under det byaskogen sparats. Likaså hade den socknen såsom »dytag» tillhörande s. k. Lomsmyran nära Vinäs om ungefär 200 tunnland god skogsmark fullständigt kalhuggits.

Ett påfallande exempel på sådan skövling utgjorde vidare den

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 1 saml. 81 häft. (Nr 92.) 3

behandling, socknens flygsandsundantag vid Bonäs undergått. Detta område, varå under storskiftet mycket arbete för sandens bindande uppgåves hava nedlagts och som därefter varit bevuxet med tätt skogsbestånd, hade för en del år sedan avverkats och skiftats mellan delägarna i nämnda by, varefter de jordägare, till vilkas ägor marken lagts, skyndat att ytterligare tillgodogöra sig vad som funnits kvar av skog därå, enligt vad det uppgivits under inflytande av rådande tvivel om att marken verkligen tillhört byn. Nu låge området till stor del kalavverkat.

Uti ovan omförmälda framställning från skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län hade styrelsen meddelat, att till densamma ingivits en beskrivning angående skogsundantagens behandling, enligt vilken byallmänningsarna i oroväckande grad skövlats på skog. Såsom exempel därpå hade anförts, hurusom den i Ore socken belägna Östansjö och Östanviks byallmanning, i areal innehållande 800 tunnland, vore »så gott som renrakad från skog» i det, så snart en buske komme upp, densamma nedhöggas och hackades till ris för att användas till strö i ladugårdarna.

Att emellertid på åtskilliga håll strävanden gjort sig gällande att åvägabringa en ordnad hushållning med dessa områden, vore redan i det föregående antytt. Sådana strävanden hade understundom medfört åtgärder, som, ehuru de ej haft att stödja sig på gällande lagstiftning, dock respekterats och tvivelsutan länt vederbörande skifteslag till avsevärd nytta. I allmänhet hade det varit vederbörande sockens kommunalstämma, som härvid tagit saken om hand, men understundom hade en enskild delägare med samtycke av andra för frågan intresserade delägare på egen hand gjort dispositioner beträffande undantagens skogsbestånd och använt därför erhållna medel till skifteslagets nytta. En del exempel på åtgärder, som i nu angivna syfte kommit till stånd eller planerats, hava anförts av de sakkunniga.

De upplysningar, som erhållits angående åtgärder för vissa skiftesundantags användande till gemensam nytta, syntes tydligt giva vid handen, att i dessa bygder en given tendens ganska allmänt rådde att för ifrågavarande områden åvägabringa en av delägarna själva anordnad förvaltning med ändamål dels att skydda skogen å undantagen för skövling dels ock, där förhållandena medgäve att draga inkomst av skogen, att därmed ombesörja för skifteslagen nyttiga företag. Att strävandena i denna riktning allenast i jämförelsevis ringa omfattning krönts med framgång, hade uppenbarligen haft sin grund i motstånd från delägaress sida samt i brist på stöd i gällande lagstiftning för ett ordnande av

frågan utan enhällig anslutning av samtliga delägare. Motståndet från enskilda delägare hade väl i regel berott på den fördel, dessa kunnat bereda sig genom begagnande av sin husbehovsrätt å undantagsskogen. De sakkunniga hade sökt skaffa sig upplysning om den betydelse för jordägarnas hushållning, som denna husbehovsrätt kunde äga, och hade därvid från alla håll fått det besked, att något verkligt behov att för ägornas brukande tillgodogöra sig virkestillgångar å undantagen ingenstädes förefunnos. Där virket från undantagen av delägare, som avverkat detsamma, verkligen användes till hemmanets husbehov, vilket ansåges vara mycket svårt att kontrollera, så skedde detta ej av brist på egen skog utan i ändamål att spara eller avyttra denna. I de stora skifteslagen vore emellertid möjligheten för enskilda delägare att tillgodogöra sig skogen å undantagen tydligtvis beroende på att andra delägare avstode från eller ej bleve i tillfälle att delta i avverkningen därstädes. Enligt vunna upplysningar vore det ej ovanligt, att delägare avstode från att delta i skövling å undantagen på den grund, att de ogillade detta sätt att handskas med skogen. Det syntes även i allmänhet kunna antagas, att de delägare, som mest droge nytta av skogen å undantagen och som därför ivrigast motsatte sig genomförandet av en ordnad hushållning, vore de, som minst toge hänsyn till skogens fortfarande bestånd och övriga delägarers skäliga krav på nytta av sin delaktighet i undantagen. Tydligt vore ock, att den planlöst bedrivna avverkningen, som huvudsakligen avsåge att under tävlan med andra delägare söka åtkomma så mycket som möjligt av skogstillgången, föga rättade sig efter husbehovet och dessutom måste medföra ett betydligt sämre resultat än en förständig hushållning med skogen. De sakkunniga hade av dessa upplysningar funnit sig övertygade om, att den fria husbehovsavverkningen å undantagen varken vore erforderlig för hemmansbruket eller eljest för delägarna nödig eller, åtminstone för en stor del av dem, ens till något som helst gagn. Enligt erhållna uppgifter ansåges på många orter de delägare, som nu motsatte sig införandet av ordnad hushållning med undantagen, ingalunda utgöra majoritet inom skifteslagen. Därest lagen gäve möjlighet för framtvingande av sådan ordning mot en minoritets bestridande eller passiva motstånd, skulle därför helt säkert vara att förvänta, att, särskilt under nu rådande kraftiga tendens att för gemensamt bästa tillvarataga den tillgång, som låge i undantagens skogsbestånd, på många ställen i dessa bygder förvaltning av undantagen genom delägarnas försorg skulle komma till stånd. Någon sådan möjlighet syntes emellertid nu gällande lagstiftning icke lämna.

De allmänna bestämmelser i gällande lag, som kunde hava tillämplighet på användningen av ifrågavarande områden, innefattades i föreskrifterna om nyttjandet av samfälld skog, vilka återfunnes i 10 kap. 1 § byggningsbalken samt i 21 och 22 §§ av förordningen om skogarna i riket den 1 augusti 1805. Stadgandet i förstnämnda lagrum gäve rätt för en var jordägare i by att uti dess oskiftade skog och mark taga torv, näver, ved, timmer, gärdsel, löv och annat, som till hus och gård tarvades, varemot förbjödes att detta av bole föra eller åt annan sälja eller upplåta. 1805 års förordning stadgade i 21 §, att jordägare, som hade oskift skog och alla vore frälse eller alla skatte, sins emellan ägde överenskomma om skogens nyttjande så till husbehov som till avsalu, men att utan sådan enhällig överenskommelse ej något finge av oskift skog av bole föras eller åt annan säljas eller upplåtas. I 22 § åter förbjödes avsalu utan medgivande av Kungl. Maj:ts befallningshavande från oskift skog, däri kronan hade del, och detta även om det skedde med därvarande boställsinnehavares eller kronoåbos medgivande. Dessa stadganden lämnade tydligen ingen möjlighet för ordnande av undantagens förvaltning på annan väg än den enhälliga överenskommelsens.

Det kunde möjligen ifrågasättas, att utvägar för frågans lösande kunde vara att finna å ena sidan beträffande sockenundantagen i den uti 10 § av förordningen om kommunalstyrelse på landet intagna bestämmelse om behandling å kommunalstämma av ärende, som anginge allenast ägare av i mantal satt jord, och å andra sidan i fråga om byaundantagen i författningarna om byordning. Båda dessa utvägar hade uti ifrågavarande bygder i särskilda fall blivit använda och de sålunda åstadkomna anordningarna för undantagens förvaltning uppgåves flerstädes hava utan motstånd vunnit tillämpning.

Vad då först beträffade kommunalstämmas befogenhet att enligt nu gällande lag taga befattning med skiftesundantagen, så skulle väl kunna tyckas, att detta stode i överensstämmelse med föreskrifterna om sockenallmänningsars förvaltning. Denna skulle nämligen enligt 1805 års förordning tillkomma sockenstämma och för de få ännu kvarvarande egentliga sockenallmänningsarna vore den nu underlagd kommunalstämman. Ett eller annat av Kungl. Maj:t i administrativ väg meddelat beslut syntes ock hava gått i den riktningen, att kommunalstämma ägde taga befattning med ärenden angående socknen tillhöriga skiftesundantag. (Se t. ex. Kungl. Maj:ts resol. den 21 oktober 1871, intagen i Wennbergs prejudikatsamling under nr 267.) På senare tid syntes emellertid Kungl. Maj:t hava tillämpat en motsatt princip, så i resol. den 23 april 1897

angående disposition av en vid storskifte å Sollerö sockens skogsmark såsom allmänt undantag avsatt kvarnplats samt resol. den 20 mars 1901 angående fråga om avgäld för vissa områden, som vid storskifte å Mora socken avsatts som undantag för gemensam räkning. Det syntes ock vara uppenbart, att handhavandet av egendom, som icke tillhörde socknen som kommun och ej heller delägarna i deras egenskap av medlemmar utav denna, icke utan vidare kunde anses falla under kommunalmyndigheternas befogenhet. Analogien med de av ålder bestående sockenallmänningarna syntes ej heller låta sig vidhålla, då dessa allmänningar i motsats till skiftesundantagen just vore förbundna med sockenkommunen på sådant sätt, att den enskilde jordägaren förlorade sin delaktighet i allmänningen, i händelse hans hemman genom överflyttning skildes från socknen, under det att främmande jordägare, vars hemman förlades dit, därmed inträdde som delägare i allmänningen.

Föreskrifterna angående byordningar vore lämnade genom resolutionen på allmogens besvär den 1 september 1741 samt brevet till landshövdingarna den 20 februari 1742 angående landskulturen. I resolutionen 1741 hade bebådats utfärdandet av förslag till allmän byordning och därjämte förklarats, att ej allenast de på åtskilliga orter då redan befintliga byordningar utan även de, vilka därefter kunde inrättas, finge av vederbörande domare stadfästas samt för lag i byaskråna vara gällande. I brevet 1742, därvid varit fogat ett av riksens ständer uppgjort förslag till byordning, hade förklarats, att ehuru väl denna byordning ej kunde i alla mål och omständigheter vara lämplig för varje landsort, dock däri merendels anförts allt vad som för en i byalag boende lantman vore angeläget att iakttaga och efterse; kunnandes dock eljest samma byordning uti det, som funnes nödigt efter varje ords beskaffenhet samt grannarnas i byalagen överenskommelse, jämkas och inrättas. Om verkställigheten av vad i brevet föreskrivits anbefalldes landshövdingarna att draga försorg. Förslaget till byordning hade innehållit särdeles detaljerade bestämmelser bland annat angående skogshushållningen, varom sades, att byamännen till skogens bättre skötsel vart år skulle komma överens om sina hyggen, var dessa skulle ske och hur mycket var och en skulle tillåtas hugga, varjämte tillagts »för övrigt måge byamännen om skogens röjning, skötsel samt konservation för framtiden själve förordna, som de efter varje ords beskaffenhet finna bäst och tjänligt vara». Av byordningsförslagets lydelse framginge, att förutsättningen varit att för åstadkommandet av beslut enligt densamma ej skulle erfordras eustämighet. Var by skulle, om så åstundades, äga frihet att låta sin byordning vid häradstinget uppläsas och stadfästas.

I enlighet med de sålunda lämnade föreskrifter hade å vissa orter allmänna byordningar tillkommit på initiativ av landshövdingarna. För Dalarne hade emellertid någon allmän byordning veterligen ej tillkommit.

Frågan, huruvida nyttjandet av byaundantagen skulle kunna regleras genom byordningar, hade år 1912 varit föremål för undersökning av riksdagens lagutskott vid dess behandling av en dit remitterad motion, vilken givit anledning till riksdagens förut omförmälda skrivelse samma år beträffande utredning angående beredande av möjlighet för skiftesdelägare att fatta bindande beslut om undantag vid skifte m. m. I motionen hade begärts åtgärder i syfte att bereda majoriteten av delägare i bysamfälligheter möjlighet att inom området av byns gemensamma ekonomiska och ordningsangelägenheter fatta för minoriteten lagligen bindande beslut. Lagutskottet hade väl funnit sig ej kunna biträda motionen i hela dess vidd men tillstyrkt skrivelse av det innehåll, som riksdagens förut angivna skrivelse utvisade. Angående möjligheten av den föreliggande frågans ordnande genom byordningars inrättande enligt därför gällande föreskrifter hade utskottet yttrat följande.

Även om genom dylika byförfattningar föreskrifter skulle kunna meddelas med bindande verkan icke blott i fråga om delägarnas i bysamfällighet gemensamma ordningsangelägenheter utan även med avseende på förvaltningen av samfälligheter, kunde det dock svårigen antagas, att i desamma bestämmelser skulle kunna meddelas av beskaffenhet att föranleda inskränkning i enskild delägare enligt allmän lag tillkommande rätt i samfälligheten och medföra befogenhet att med intrång i dylik rätt genom avtal med annan än delägare med laga verkan förfoga över samfälligheten i fråga. Tvivelaktigt vore ock, huruvida 1741 års resolution över huvud taget kunde äga tillämpning å samfälligheter, som vid skifte avsatts för gemensamt behov; i varje fall kunde ej genom byordningarna i det föreliggande hänseendet behovet av bestämmelser fyllas i fråga om andra samfälligheter än bysamfälligheterna. Med hänsyn till sistnämnda förhållande och osäkerheten i fråga om byordningarnas tillämpningsområde, syntes det utskottet, som vore en utredning av hithörande ämnen av behovet påkallad.

Med anledning av riksdagens i sistberörda ärende avlåtna skrivelse hade, enligt vad de sakkunniga erfarit, yttranden infordrats från Kungl. Maj:ts befallningshavande i länen. I avgivet yttrande hade Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län förklarat sig finna synnerligen angeläget, att bestämmelser med det i riksdagens skrivelse angivna syfte komme till stånd, och ansett, att därigenom en kännbar brist i lagstiftningen

skulle fyllas, vadan Kungl. Maj:ts befallningshavande på det livligaste förordat undersökning i ämnet.

I likhet med vad lagutskottet i ovan angivna yttrande uttalat, hade de sakkunniga funnit det vara uppenbart, att byordningsförfattningarna icke kunde inverka på den delägare i samfälld mark enligt allmänlag tillkommande rätt över denna mark eller lämna utväg till ordnandet av förvaltningen utav denna mark efter andra grunder än som angåves i sådan lag. De sakkunniga ansåge för ty, att på denna väg ett avhjälpande av de anmärkta missförhållandena ej stode att vinna.

Det skydd mot förödelse av skogsmark, som lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar vore avsedd att lämna, vore otillräckligt för förebyggande av den skövling utav befintliga skogsbestånd, varom här vore fråga. Väl syntes den mening ej hava tillräckligt fog för sig, enligt vilken nämnda lag ej skulle äga tillämpning på de för socknar undantagna eller oskiftade lämnade ägor. Tvärtom syntes det uppenbart, att dessa ägor, såsom efter visst andelstal tillhöriga delägarna inom de av socknar bestående skifteslagen, vore att hänföra till enskildas skogar lika väl som de ägor, vilka samfällt tillhörde by, hemman eller hemmansdel med flera delägare. Skogsvårdslagens bristande effektivitet i förenämnda avseende berodde däremot huvudsakligen på den omständigheten, att lagen över huvud taget ej lämnade direkt skydd för växande skogsbestånd, utan helt riktade sig på åstadkommandet av förnygring efter avverkning. Vidare vore uppenbart, att beträffande ifrågasvarande gemensamhetsråden skogsvårdsstyrelsernas verksamhet till skogsvårdens befrämjande hindrades eller väsentligen försvårades genom sådana ofta förekommande omständigheter som områdenas vitt spridda lägen, osäkerhet angående äganderätten till desamma och det stora antalet delägare. Det vore ock att märka, att i de fall, där äga avsatts för ändamål, som ej stode väl tillsammans med bibehållandet av skog å ägan, skogsvårdsstyrelsen ej skäligen syntes kunna ingripa mot skogskövling, även om sådant ingripande eljest enligt skogsvårdslagen borde äga rum.

Då alltså nu gällande lagstiftning ej lämnade tillräckligt stöd för ett effektivt ingripande mot rådande missförhållanden i avseende å användningen av ifrågasvarande gemensamhetsområden och för åvägabringande av tillfredsställande ordning härutinnan, samt det av den förbragta utredningen syntes uppenbart, att mycket betydande värden skulle kunna för nyttiga ändamål räddas genom skyndsamt avhjälpande av denna brist, hade kommitterade funnit det synnerligen angeläget, att en lagändring i sådant syfte snarast möjligt måtte komma till stånd. Som

det icke syntes vara att förvänta, att den under utarbetande varande revidering av lagstiftningen angående enskildas skogar inom kortare tid än minst två eller måhända tre år kunde resultera i ny lagstiftning på området, och det jämväl syntes möjligt, att det definitiva ordnandet av frågan kunde i någon mån bliva beroende på den utredning, som begärts i riksdagens förenämnda skrivelse år 1912, ansåge de sakkunniga det vara nödigt, att de erforderliga lagstiftningsåtgärderna viddtoges utan att invänta slutförandet av utredningen i omförmälda två frågor.

Den lagstiftning, riksdagen ifrågasatt i skrivelsen den 30 maj 1913, skulle väl — enligt vad de sakkunniga vidare anfört — hava till sitt närmaste föremål allenast öppnande av möjlighet att få mark av ifrågasvarande slag ställd under förbud att avverkas annorledes än efter utsyning. — Då emellertid det dem lämnade uppdrag ej begränsats på sådant sätt, att icke jämväl andra anordningar, som kunde vara ägnade att förebygga vanvård av den samfällda skogen, borde tagas under övervägande, och det syntes de sakkunniga uppenbart, att verksamaste sättet att förebygga sådan vanvård vore att därutinnan åstadkomma lämpligen ordnad hushållning, så hade de i främsta rummet tillsett, huru en sådan ordning utan för mycken omgång eller annan olägenhet och till största möjliga gagn såväl för delägarna som för skogsvårdsintresset skulle kunna låta sig genomföra. Endast i den mån detta i följd av rådande förhållanden funnes ogörligt, borde enligt de sakkunnigas mening det yttersta medlet mot skogsskövlingen, avverkningsförbudet, komma till användning. I avseende å sistnämnda åtgärd hade de i övrigt funnit böra anmärkas, att ehuru densamma i sin enklaste form, det absoluta förbudet mot all avverkning, ej erfordrade vare sig vidlyftiga föreskrifter eller större apparat för handhavandet, så skulle däremot förbudet, kombinerat med utsyningsrätt, såsom i riksdagsskrivelsen ifrågasatts, för rationell tillämpning förutsätta en organisation av delägarna, som möjliggjorde besluts fattande om användningen av utsyningsrätten och av den vinst, som skulle kunna erhållas därav. Att återigen tänka sig det absoluta avverkningsförbudet såsom enda medlet att undanrödja det rådande oeffterrettighetstillståndet skulle helt säkert, även för den jämförelsevis korta tid, som en provisorisk lagstiftning borde omfatta, icke ens ur skogsvårdssynpunkt vara tillfredsställande, och ett dylikt förbud skulle komma att verka förlamande på den mer och mer framträdande tendensen till självverksamhet för lämpligt ordnande av hushållningen med skogsundantagen.

Vid övervägande av möjligheterna att för ifrågavarande skogsområden anordna en av delägarna själva omhändertävd förvaltning hade de sakkunniga funnit en viss åtskillnad vara att göra mellan de större, av socken eller socknar bestående skifteslagen å ena sidan samt de från dem utbrutna bya- eller fäbodessamfälligheterna å andra sidan. Vad de förstnämnda beträffade, erbjöde sig i viss mån analogien med sockenbesparingsskogar och sockenallmänningar såsom uppslag för anordnandet av förvaltningen. Den ordinarie sockenrepresentationen enligt förordningen om kommunalstyrelse å landet gäve ock en naturlig utgångspunkt för förvaltningens organiserande. Någon betänklighet mot att överlämna bestämmanderätten över ifrågavarande områden åt denna representation, sammansatt så, som i berörda förordning stadgades beträffande handhavandet av frågor, som rörde allenast i mantal satt jord, syntes ej böra råda, därest för samma bestämmanderätt uppställdes gränser, ägnade att tillförsäkra alla delägare deras tillbörliga rätt i avkastningen och förebygga dennas användning på annat sätt än till delägarnas bästa. Vad åter anginge de jämförelsevis mindre skifteslagen, byar och fäbodelag, så förefunnes väl beträffande de förra en viss organisation, bystämman, för handhavande av byns allmänna angelägenheter, men som denna ej allestädes syntes hava så fast gestaltning och vara med avseende å ledningen av ärendenas behandling så ordnad, att handhavandet av ifrågavarande angelägenhet lämpligen borde läggas till densamma, syntes för så väl byar som fäbodelag erfordras särskild anordning för omhändertagandet av förvaltningen utav skogsundantagen.

Härför nödiga bestämmelser hade synts böra omfatta föreskrifter om utseendet av lämplig person för delägarnas sammankallande och ledande av deras förhandlingar, om sättet för sammankallandet och om beslutsmässighet för delägarnas majoritet. Emellertid vore att förutse, att sådana fall kunde inträffa, där äga, som det kunde vara av vikt att skydda mot skogsskövling, på en eller annan grund icke kunde ställas under förvaltning. Ett sådant fall föreläge exempelvis då i följd av ofullständiga uppgifter i skifteshandlingarna osäkerhet rådde, huruvida en oskiftad lämnad äga tillhörde den storskiftade socknen eller en däri ingående by. Så länge sådan osäkerhet fortvarade, kunde det tydligen ej ifrågakomma att ställa ägan under förvaltning för ettdera skifteslagets räkning, men däremot kunde det ej rimligen vara något att invända mot att ägan ställdes under avverkningsförbud, i vilket fall därav fallande avkastning lämpligen kunde sättas under offentligt förvar, till dess det temporära hindret för förvaltningens anordnande kunnat bliva undanröjt. I åtskilliga andra fall kunde det antagas att, ehuru förut-

sättningar i övrigt föreläge för en viss ägas ställande under förvaltning, tillbörlig majoritet bland delägarna ej kunde vinnas härför. Även i sådana fall borde det stå öppet att få ägans skogsbestånd skyddat genom avverkningsförbud och möjlighet borde då lämnas delägarna att besluta om användningen av ägans avkastning.

Utgående från nu angivna synpunkter hade de sakkunniga utarbetat nedanstående förslag till lag angående särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län.

De sakkunniga hava framhållit, att i lagförslaget avsåges allenast sådana samfällda ägor, som avsatts eller lämnats oskiftade vid sockenstorskifte eller därpå följande åbodelning inom by, fäbodlag eller annan sådan samfällighet. Därunder inbegreps alltså icke samfällda ägor, som undantagits vid egentliga laga skiften eller storskiften, som ägt rum inom byalag utan föregående skifte av hela socknen. Såsom ovan framhållits, hade länets flesta socknar undergått storskifte och på de orter, där sådana skiften ej förekommit, uppgåves förhållandena ej förete den särskilda prägel, som ansetts föranleda speciallagstiftning i förevarande ämne.

De sakkunnigas lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

lag angående särskilda bestämmelser beträffande viss samfällad skogsmark inom Kopparbergs län.

Inom Kopparbergs län skola under tiden till den 1 juli 1918 beträffande sådana samfällda ägor av skogsmarks natur, som vid storskifte av socken eller delning av därvid utbrutet skifteslag antingen för gemensamt behov undantagits eller eljest lämnats odelade, följande bestämmelser gälla.

§ 1.

1:o) Äga, som i denna lag avses, må i den ordning, här nedan sägs, ställas under förvaltning, där sådant kan ske utan märkligt förfång för delägare, som till åtgärden ej lämnat medgivande, och utan att

kränka den rätt med avseende å ägan, som kan tillkomma någon, vilken ej är delägare däri.

2:o) Varder sådan äga, som i 1:o) sägs, ej ställd under förvaltning, må den under enahanda betingelser, som där angivas, efter ty nedan sägs ställas under avverkningsförbud, där detta prövas vara ur skogs-vårdssynpunkt nödigt eller lämpligt.

3:o) Å område, som sålunda är ställt under förvaltning eller avverkningsförbud, skall vad i 10 kapitlet 1 § Byggningsbalken samt 21 och 22 §§ i Kungl. Förordningen om skogarna i riket den 1 augusti 1805 stadgas angående nyttjande av samfälld skog icke äga tillämpning.

§ 2.

1:o) Vill delägare väcka fråga om sådan åtgärd, som i § 1 sägs, ingive ansökan härom till Konungens befallningshavande. I ansökningen skall angivas, vilket skifteslag ägan tillhör.

2:o) Kan i särskilda fall ej med säkerhet angivas, huruvida äga tillhör vare sig storskiftad socken eller därifrån utbruten by eller annan sådan samfällighet, må dock på sätt i 1:o) sägs fråga väckas om ägens ställande under avverkningsförbud, och skall därvid uppgift lämnas om båda de skifteslag, till vilka ägan möjligen kan höra.

§ 3.

Över ansökning, som i § 2 sägs, skola delägarna i vederbörande skifteslag lämnas tillfälle att yttra sig.

Föreligger fall, som i § 2 2:o) avses, skall frågan anses angå det större skifteslaget.

För inhämtande av yttrande, som ovan nämnts, skall den i ansökningen väckta fråga, där skifteslaget består av hel socken, förekomma till behandling å denna sockens kommunalstämma. Innefattar storskiftat område mera än en socken eller delar av skilda socknar, behandlas frågan å kommunalstämma i den av socknarna, som Konungens befallningshavande bestämmer. I andra fall skall frågan förekomma å sammanträde med delägarna inför den, som av Konungens befallningshavande därtill förordnas. Kommunalstämma, varom här sägs, må ej utsättas att hållas tidigare än minst 14 dagar efter dess kungörande. I fall, då frågan icke skall förekomma å kommunalstämma, skall den, som förordnas att i ärendet hålla sammanträde med delägarna, utsätta tid och ort för sammanträdet samt kungöra därom på sätt i 22 och 23 §§ skiftesstadgan sägs.

Förordnande, varom nu är nämnt, skall meddelas avgiftsfritt.

§ 4.

Vid ärendets behandling å kommunalstämma eller sammanträde med delägare enligt § 3 bör, därest i ansökningen fullständig uppgift icke lämnats om däri avsedd ägas läge, storlek eller övriga beskaffenhet eller om äganderätten därtill, utredning, i den mån ske kan, härom förebringas.

Avser ansökning ägas ställande under förvaltning, må tillstådesvarande delägare vid sammanträdet däröver besluta. Avslås därvid ansökningen, skall densamma anses förfallen, varemot, om ansökningen bifalles, beslutet skall underställas Konungens befallningshavandes prövning. Har ansökning, enligt vad nu är sagt, avslagits, må delägare vid samma kommunalstämma eller sammanträde väcka fråga om avverkningsförbud å den äga, som i ansökningen avsetts.

I fråga om ägas ställande under avverkningsförbud hava delägarna ej att fatta beslut, utan skall, evad sådant yrkande omfattas av flera eller färre delägare, protokollet över ärendets behandling för frågans avgörande till Konungens befallningshavande insändas.

Vid besluts fattande tillkommer rösträtt en var delägare efter reducerat jordatal; dock att rösträtt ej må av någon utövas för mera än en tjugonedel av skifteslagets efter denna grund beräknade hela röstetal. Såsom beslut gäller den mening, varom delägare, som äga mera än hälften av de avgivna rösterna, sig förenat; skolande, där rösterna utfalla lika å ömse sidor, frågan avgöras genom lottning.

Där ärendet förekommer å kommunalstämma, lände till efterrättelse föreskrifterna i Kungl. Förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse å landet med de undantag, som föranledas *dels* av den i § 3 här ovan givna bestämmelse om stämmans kungörande samt därav att, där frågan rörer olika socknar eller delar av sådana, samtliga delägare äga att å den sockens kommunalstämma, därå ärendet förekommer, avgiva yttrande och deltaga i beslut, *dels ock* av de i förevarande paragraf och § 6 givna stadganden om röstgrund och besluts fattande och om val.

§ 5.

Sedan protokoll över ärende, som i § 4 sägs, jämte beslut, där sådant av delägarna fattats, inkommit till Konungens befallningshavande, skall tillfälle att i ärendet sig yttra lämnas dem, som, utan att vara delägare, kunna hava rättsanspråk att däri göra gällande; och skall för den skull Konungens befallningshavande låta i länskungörelserna och ridning i orten införa kungörelse om i ärendet föreliggande yrkande eller beslut, med tillkännagivande, att yttrande däröver till Konungens

befallningshavande må ingivas inom den tid, som Konungens befallningshavande bestämmer. Där omständigheterna sådant föranleda, må Konungens befallningshavande i sammanhang härmed ställa den äga, frågan rörer, under avverkningsförbud, intill dess frågan blivit av Konungens befallningshavande prövad.

Har beslut om ägas ställande under förvaltning enligt § 4 underställts Konungens befallningshavandes prövning, skall, där detsamma finnes vara i vederbörlig ordning tillkommet och hinder i övrigt för sökta åtgärdens beviljande enligt denna lag icke föreligger, beslutet av Konungens befallningshavande fastställas. I motsatt fall varde den i ärendet gjorda ansökning avslagen.

Har yrkande om avverkningsförbud enligt ovannämnda paragraf till Konungens befallningshavandes avgörande överlämnats, pröve Konungens befallningshavande, huruvida sådana omständigheter föreligga, att ansökningen enligt § 1 må bifallas, och äge Konungens befallningshavande, där så finnes vara fallet, ställa ägan under avverkningsförbud antingen på viss tid eller tills vidare, dock att förbud ej må gälla längre än till den 1 juli 1918. Avverkningsförbud innebär, att å ägan ej må verkställas avverkning annorledes än i den ordning, som i § 8 sägs.

Avverkningsförbud må ej utgöra hinder för prövning av senare uppkommen fråga om den med förbudet avsedda ägas ställande under förvaltning. Besluta delägarna sådan förvaltning, äge Konungens befallningshavande, där hinder därför ej finnes möta, att med upphävande av avverkningsförbudet fastställa samma beslut.

Besked om fastställelse av beslut rörande ägas ställande under förvaltning samt om meddelande av avverkningsförbud skall genom Konungens befallningshavandes försorg införas i länskungörelserna och i tidning i orten ävensom tillställas vederbörande kommunalstämmas ordförande eller annan, inför vilken frågan enligt § 3 behandlats.

Konungens befallningshavandes beslut i fråga om ägas ställande under avverkningsförbud träder, utan hinder av anförda besvär, i verkställighet genast efter kungörandet. Har Konungens befallningshavande fastställt delägares beslut om ägas ställande under förvaltning, skall, intill dess fastställelsebeslutet vunnit laga kraft eller slutligen prövats, beträffande den äga gälla vad om äga, som ställts under avverkningsförbud, är sagt.

§ 6.

Har äga ställts under förvaltning, som i § 5 sägs, tillkommer det delägarna att fatta beslut om grunderna för denna förvaltning; skolandet

beslutet jämte reglemente för förvaltningen, där sådant upprättats, underställas Konungens befallningshavandes prövning.

Ärende, varom i första punkten sägs, behandlas av delägarna å kommunalstämma eller sammanträde i enahanda ordning, som angående delägares hörande över ansökan om ägas ställande under förvaltning är föreskriven. Ifrågakommer därvid val, gälle härom vad angående beslut i § 4 sägs.

Å mark, som är ställd under förvaltning, må avverkning ej bedrivas i annan ordning än enligt därför fastställda bestämmelser.

§ 7.

För ägas förvaltning enligt denna lag må delägare utan sitt medgivande icke påföras utgift i annan mån än genom användande av på honom belöpande andel i ägans avkastning.

Den delägarna eller av dem utsedd styrelse tillkommande befogenhet med avseende å äga, som ställts under förvaltning, innefattar jämväl rätt att för ägan tala och svara, men icke behörighet till ägans avhändande eller eljest till åtgärder, som innebära förfogande över ägan eller dess avkastning under längre tid än till den 1 juli 1918.

Avkastningen av äga, som ställts under förvaltning, bör i främsta rummet användas till bestridande av kostnader för förvaltningen och där-
efter vare sig till sådana utgifter, som avse skifteslagets gemensamma nytta, såsom skogskultur, anläggning och underhåll av erforderliga vägar och broar eller dylikt, eller ock till fondering eller utdelning till delägarna efter en vars delaktighet i den förvaltade ägan.

§ 8.

Där för skogsvården finnes nödigt eller lämpligt, att viss avverkning sker å äga, som ställts under avverkningsförbud enligt denna lag, må, på framställning av delägare, utsyning genom skogsvårdsstyrelsens försorg därå verkställas; och skall det utsynade genom kronobetjäningen å offentlig auktion försäljas samt behållna köpeskillingen därför sättas i förvar hos Konungens befallningshavande för delägarnas räkning.

Vilja delägarna besluta om sådana medels användning eller förvaltning, må det ske i den ordning, som angående ägas förvaltning i § 6 stadgas; och äge i fråga härom bestämmelserna i § 7 motsvarande tillämpning. Där sådant fall föreligger, som i § 2 2:o) omnämnes, skola dock alltid medlen hållas i förvar, intill dess utrett blivit, vilketdera skifteslaget ägan rätteligen tillhör.

§ 9.

Klander mot redovisning för förvaltad ägas avkastning eller fördelningen därav tillhör vederbörlig domstols prövning.

Vill någon eljest föra klagan över förvaltningsåtgärder eller beslut av styrelse eller delägare, lände till efterrättelse vad i Kungl. Förordningen den 21 mars 1862 finnes stadgat om besvär över kommunalstämmas beslut.

Klagan över Konungens befallningshavandes beslut i ärende, som i denna lag avses, må föras i den ordning, som i 77 § nämnda förordning sägs.

§ 10.

Övar delägare i mark, som ställts under förvaltning eller avverkningsförbud enligt denna lag, olovligen avverkning därå, straffes enligt 24 kapitlet 6 § strafflagen.

Åtal mot förseelse, som nu sagts, må, där fråga är om mark, som ställts under förvaltning, väckas av delägare eller styrelse eller, på angivelse av dem, av allmän åklagare. I andra fall åtalas förseelse av allmän åklagare.

§ 11.

Sådan kostnad, som för ärendes behandling enligt §§ 3, 4 och 5 kan ifrågakomma, skall förskjutas av sökanden; men skall, där ansökningsföranleder till någon av de i § 1 nämnda åtgärder, slutligen gäldas av delägarna i mån av deras andel i den med åtgärden avsedda äga.

§ 12.

Vad i denna lag stadgas skall ej äga tillämpning å de för Lima, Transtrands, Orsa, Särna, Idre och Älvdalens socknar samt inom Venjans socken avsatta besparingsskogar eller å Svärdsjö och Envikens socknars häradsallmänningar.

Denna lag träder genast i kraft.

I fråga om de särskilda bestämmelserna i lagförslaget hava de sakkunniga framlagt speciella motiv, av vilka inhämtas följande.

I överensstämmelse med den föreslagna lagens egentliga ändamål att främja skogsvård och förnuftig användning av skogstillgången å vissa skifteslag tillhöriga gemensamma ägor, hade till lagens giltighets-

område endast hänförs ägor, som vore att betrakta som skogsmark. Huruvida äga skulle hänföras till denna kategori, borde tydligtvis avgöras efter ägans naturliga beskaffenhet, oavsett det sätt, varpå ägan rubricerats i skifteshandlingarna. Det kunde möjligen ifrågasättas, huruvida icke från lagens tillämplighet bort uteslutas sådana områden, som vid skifte avsatts för visst ändamål, vilket ej väl kunde stå tillsammans med bibehållande eller uppdragande av skog å området. Då emellertid i ett ej ringa antal fall de ändamål, varför äga sålunda avsatts, numera förlorat all betydelse för skifteslagen och i många andra fall de för vissa ändamål avsatta ägor vore så rikligt tilltagna, att ändamålen kunde tillgodoses genom användning av en mindre del av dessa ägor, hade sådan inskränkning beträffande lagens giltighetsområde ej ansetts böra göras. Däremot borde enligt § 1 i varje fall bedömas, huruvida åtgärd, som där avsåges, kunde vidtagas utan att nu antydda intressen obehörigen trädde för nära.

§ 1.

I § 1 angåves de allmänna villkoren för en ägas ställande under förvaltning eller avverkningsförbud. Då verkan av dessa åtgärder enligt paragrafens tredje stycke skulle bliva, att den delägarna enligt byggningsbalken och förordningen den 1 augusti 1805 tillkommande rätt till husbehovsnyttning å ägan upphörde, så vore tydligt, att visst men för delägare alltid skulle kunna anses vara förhanden, så snart sådan åtgärd genomförts. Enligt vad förut framhållits, borde emellertid sådant men svåriligen kunna antagas bliva av den betydelse för någon delägare, att det skäligen förtjänade beaktande. För de troligen ganska sällsynta fall, där delägare på nu antydda sätt eller eljest verkligen skulle kunna antagas lida avsevärt förfång av åtgärd, varom här vore fråga, hade emellertid här införts bestämmelse om att åtgärden under sådana förhållanden ej finge tillstånd. Tydligtvis kunde de fall, då dylik åtgärd kunde vålla sådant förfång, bliva flera, när det rörde sig om avverkningsförbud, än när fråga vore om ägas ställande under förvaltning. Ägas förvaltning syntes nämligen i regel kunna ordnas så, att det speciella ändamålet ej trädde för nära.

Utom för delägare kunde ifrågavarande åtgärder tänkas vålla men även för vissa rättsägare, såsom innehavare av avverkningsrätt eller servitut. Att dessas rätt måste lämnas oförkränt, fölle av sig självt. Sålunda skulle ett område, varå rätt till avverkning vore upplåten, icke få ställas under avverkningsförbud, så vitt det inkräktade på denna rätt. Emellertid kunde det antagas, att sådana upplåtelser, för vilkas giltighet borde erfordras, att alla delägare därvid medverkat, om de någon gång förekomme, åtminstone ej vore talrika. Däremot förekomme väl oftare,

att hithörande ägor vore besvärade av servitut, såsom rätt till skogsnyttning, upplagsplats, grustäkt m. m. I sådana fall finge för varje gång prövas, huruvida anordnande av förvaltning eller förbud för avverkning å sålunda besvärade äga kunde ske utan men för rättsägarna. Särskilt i fråga om förvaltnings anordnande vore emellertid att märka, att denna i allmänhet borde kunna lämpas så, att nu angivna intressen ej trädde för nära. Tydligtvis borde i slika fall omförmälda intressens tillgodoseende övervakas vid den prövning av antagna grunder för ägas förvaltning, som skulle äga rum enligt § 6.

I riksdagsskrivelsen den 30 maj 1913 hade Kungl. Maj:ts befallningshavande angivits såsom den myndighet, som borde besluta angående den däri ifrågasatta åtgärden. De sakkunniga hade i överensstämmelse härmed ansett de åtgärder, som nu föreslagits, böra bero på nämnda myndighets avgörande. I varje fall borde emellertid initiativet till åtgärdens vidtagande tillkomma delägare.

§ 2.

Såsom förut framhållits, hände det ej sällan, att svårigheter yppades för avgörande, huruvida äga, som undantagits eller lämnats oskiftad, tillhörde den storskiftade socknen eller ett därifrån utbrutet mindre skifteslag — by eller fäbodslag o. s. v. — som sedermera delats. Med avseende å talrikheten av sådana fall hade det syntts olämpligt att helt utesluta dem från lagens tillämpning. Sökanden borde emellertid, då sådant fall föreläge, giva detta tillkänna genom att i ansökningen alternativt angiva båda skifteslagen, socknen och det därur utbrutna skifteslaget, vartill ägan möjligen kunde höra. Att sådan äga, därest oklarheten angående äganderätten ej hävdades, icke kunde bliva ställd under förvaltning, hindrade ej, att ansökningen riktades på denna åtgärd. Det vore nämligen förutsatt, att under ärendets vidare behandling utredning i detta avseende kunde förebringas.

Att vid den preliminära behandlingen av ansökning om åtgärd, som avsåges i lagen, frågan borde anses röra det i ansökningen angivna skifteslaget och, i det i § 2: 2:o) omförmälda fall, det större, av socken bestående skifteslaget, vore betingat av praktiska skäl. Skulle vid den i § 4 föreskrivna utredning osäkerhet om rätten till ägan bliva hävd, eller upplystes det, att uppgift i ansökningen om äganderätten vore oriktig, så komme detta att sålunda inverka på ärendets vidare behandling, att efter omständigheterna antingen ärendet förfölle eller sökanden med rättelse av uppgiften om det skifteslag, vartill ägan skulle höra, hos Kungl. Maj:ts befallningshavande begärde ny åtgärd för rätta delägars hörande eller slutligen, där osäkerhet enligt § 2: 2:o) hävts, så att ägan rätteligen funnits tillhöra det större skifteslaget, den inledda behandlingen

§ 3

av ärendet fortsattes. Delägarnas yttrande borde inhämtas på Kungl. Maj:ts befallningshavandes föranstaltande antingen, där frågan rörde ett av socken bestående skifteslag, å kommunalstämma, eller eljest å sammanträde med delägarna inför särskilt härför utsedd person. Att i förra fallet ärendets behandling ansetts böra förläggas till kommunalstämma berodde därpå, att, såsom förut blivit antytt, i ifrågavarande bygder, där i allmänhet den ojämförligt större delen av vid kommunalstämma röstberättigade vore jordägare, denna stämma utgjorde socknens jordägares naturliga representation och användes på sådant sätt i varjehanda fall. Så t. ex. i fråga om förvaltningen av vissa socknars besparingsskogar och skogsmedelsfonder. Ett sammanträde av socknens jordägare skulle även i allmänhet få huvudsakligen samma sammansättning som kommunalstämman och helt och hållet den sammansättning stämman företedde i ärenden, som rörde allenast i mantal satt jord. Den ordning för ärendenas behandling, som gällde i fråga om kommunalstämma, syntes även med fördel kunna tillämpas på nu förevarande ärenden, dock med vissa undantag, av vilka här angåves bestämmelsen om kungörelsetiden. Då enligt förordningen om kommunalstyrelse på landet kommunalstämma i visst fall kunde ut sättas att hållas redan samma dag, som kungörelse därom skedde, men för ärende av förevarande slag det vore av vikt, att delägarna finge kännedom därom i så god tid, att de finge tillfälle att före sammanträdet överväga frågan, hade det stadgats, att kungörelse borde ske minst 14 dagar före stämma, varå ärendet förekomme.

Det hade i åtskilliga fall inträffat, att en socken, som undergått stor skifte, efteråt delats i två självständiga socknar. Så vore t. ex. fallet med Mora, som delats i Mora och Våmhus socknar, samt Leksand, som delats i Leksands och Siljansnäs socknar. I vissa fall hade ock i skifte av en socken ingått by eller hemman från annan socken, varjämte genom senare överflyttning stundom från en skiftad socken hemman flyttats till annan socken. För dessa fall hade i analogi med stadgandet i rättegångsbalkens kap. 1 § 1 lämnats föreskrift om särskilt bestämmande av den socken, å vars kommunalstämma ärende, varom nu vore fråga, borde förekomma. För de fall, då äga tillhörde något av de mindre skifteslagen, by, fäbodslag eller därmed jämförlig samfällighet, erfordrades bestämmande av någon person, som borde utsätta och kungöra sammanträde för delägarnas hörande. Det hade syntes lämpligast, att detta bestämmande överlämnades till Kungl. Maj:ts befallningshavande. De sakkunniga hade föreställt sig, att i vissa fall, synnerligen där äganderättsfrågan kunde synas mera invecklad, vederbörande lantmätare eller någon person, som ägde särskilt noggrann kännedom om fastighets-

förhållandena i orten, skulle vara mest lämpad att leda förhandlingarna. Då kostnaderna för nu avsedda förrättningar, som syntes kunna antagas bliva till allmänt gagn, borde begränsas så mycket som möjligt, hade det ansetts, att förordnande, som kunde erfordras för hållande av sammanträde enligt denna föreskrift, borde meddelas avgiftsfritt.

Mellan de båda åtgärderna, ägas ställande under förvaltning och avverkningsförbud, gjordes i § 4 den skillnaden att, under det delägarna tillerkänts rätt att definitivt avslå eller villkorligt bifalla ansökan, som riktade sig på förstnämnda åtgärd, så skulle de beträffande den senare åtgärden allenast hava att yttra sig, och avgörandet skulle helt och hållet tillkomma Kungl. Maj:ts befallningshavande. Denna skillnad vore beroende av sakens natur, enär förvaltningsfrågan måste anses i första rummet beröra delägarnas rätt, varemot avverkningsförbudet mera direkt åsyftade allmänt gagn.

§ 4.

Det vore sålunda uppenbart, att ägas ställande under förvaltning ej borde ifrågakomma, utan att majoriteten bland delägarna önskade sådan ordning införd. Det skulle för övrigt näppeligen låta sig göra att utan medverkan av denna majoritet lämpligen reglera en sådan förvaltning. Att majoriteten härvid borde räknas efter andelstal, syntes vara tydligt, men de sakkunniga hade, då gemensamma ägors ställande under förvaltning i allmänhet kunde antagas mest inverka på de mindre delägarnas rätt, ansett en inskränkning i rösträttens beräkning efter denna grund böra ske så tillvida, att de större delägarnas röster i viss mån reducerades. Med den begränsning, som §§ 6 och 7 innehölle beträffande förvaltningsfrågors avgörande, som sålunda kunde tillkomma de mindre delägarna, skulle missbrukas till övrigas förfång.

För omröstning enligt denna paragraf syntes vara erforderligt, att röstlängd, upprättad efter reducerat jordatal, funnes att tillgå. Sådana längder uppgåves för närvarande vara upprättade för de socknar, som ägde s. k. skogsmedelsfonder, vilkas förvaltning lydde under kommunalstämman. För övriga socknar borde det icke bliva förenat med större omgång eller besvär att, då ärende, som i denna lag avsåges, skulle förekomma till behandling å kommunalstämma, anskaffa sådan längd.

Då det kunde vara att befara, att vissa delägare, särskilt sådana, som av en eller annan grund motsatt sig ägas ställande under förvaltning eller avverkningsförbud, under den tid, som måste åtgå för främmande rättsägares hörande och ärendets vidare behandling av Kungl. Maj:ts befallningshavande, skulle sträva att tillgodogöra sig så mycket

§ 5.

som möjligt av ägas skogstillgång, hade bestämmelse om temporärt avverkningsförbund, avsett att hindra sådant förfarande, intagits i § 5.

Den prövning, som tillkomme Kungl. Maj:ts befallningshavande beträffande ägas ställande under förvaltning, avsåge dels frågan om den formellt riktiga tillkomsten av delägarnas därom fattade beslut dels ock frågan, huruvida detta beslut i materiellt avseende uppfyllde de villkor, som i förslaget uppställdes för åtgärdens anordnande. Tillses borde alltså, att ägan vore av det slag, som avsåges i lagen, och att den tillhörde det skifteslag, vars delägare däröver beslutat, samt vidare att åtgärden ej kunde anses lända till märkligt men för delägare, som ej medgivit densamma, eller förringa främmande rättsägares rätt. Där-
emot hade Kungl. Maj:ts befallningshavande ej att undersöka åtgärdens lämplighet eller nytta i andra avseenden. Kungl. Maj:ts befallningshavandes beslut borde innefatta antingen fastställelse av delägarnas beslut om ägas ställande under förvaltning eller ock avslag å den därom gjorda ansökningen. Föreläge angående samma äga ansökning jämväl om ägas ställande under avverkningsförbud, borde Kungl. Maj:ts befallningshavande, därest ansökan om ägas ställande under förvaltning avsloges, taga frågan om avverkningsförbud under prövning.

I fråga om sökt avverkningsförbud borde Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning omfatta ej blott samma omständigheter som anförts angående ägas ställande under förvaltning utan jämväl lämplighetsfrågan, sedd ur skogsvårdssynpunkt.

§ 6.

Underställning av delägarnas beslut om grunderna för ägas förvaltning ävensom av antaget reglemente därför hade ansetts nödig till förebyggande av förvaltnings anordnande på annat sätt än som överensstämde med lagens mening. Då lagen hade den dubbla uppgiften att dels främja skogsvårdsintresset, dels ock möjliggöra den befintliga skogstillgångens användande på fördelaktigaste sätt, borde tydligtvis förvaltningen inrättas efter sådana grunder, att nämnda intressen tillgodosåges, i den mån icke härifrån undantag i ena eller andra avseendet måste göras med anledning av det för viss äga vid skiftet bestämda ändamål, ägas beskaffenhet, annan tillkommande rätt däri eller andra särskilda omständigheter. Ärende angående förvaltningens reglerande hade ansetts böra behandlas av delägarna i samma ordning som frågan om ägas ställande under förvaltning. Där ärendet ej skulle förekomma å kommunalstämma, borde tydligtvis, om så erfordrades eller funnes lämpligt, ny ordförande förordnas av Kungl. Maj:ts befallningshavande. Omständigheter, som föranlett förordnande av t. ex. en lantmästare att leda det förra sammanträdet, behövde ej föreligga, där fråga vore om

bestämmande av förvaltningens grunder. I sistnämnda fall syntes sådant uppdrag i allmänhet helst böra tilldelas någon av delägarna. Då i förordningen om kommunalstyrelse på landet skillnad gjordes mellan beslut och val, hade det ansetts erforderligt att här upptaga stadgande om sättet för anställande av val.

Bland grunderna för förvaltningen, vilka väl beträffande värdefullare ägor i regel komme att sammanställas i ett reglemente, borde tydligtvis upptagas sättet för delägarna att vidare handhava förvaltningen, bestämmelser om tider för sammanträden för detta ändamål, sättet för kallelser därtill m. m. ävensom, där särskild styrelse eller annan förvaltning tillsattes, regler för dennas verksamhet samt för delägarnas övervakande av densamma. Bland grunderna för skogstillgångens användande borde tydligtvis även upptagas bestämmelser angående skogshushållningen. Som dessa bestämmelser skulle vara normerande för den ordning, i vilken avverkning skulle bedrivas, borde tydligtvis avverkning ej få ske, förrän dylika bestämmelser antagits och blivit fastställda.

Genom föreskrifterna i § 7 hade avsetts att ytterligare förebygga missbruk av den delägarna eller majoriteten av dem tillkommande rätt att bestämma över gemensam äga, som ställts under förvaltning. Att härvid lämna allmän föreskrift om hushållning i enlighet med skogsvårdens fordringar hade med avseende å hithörande ägors skiftande storlek och läge samt de härför hindrande bestämmelser, som kunde vara träffade med avseende å vissa ägor, icke ansetts böra ifrågakomma. Man syntes böra i detta hänseende åtnöjas med den förbättring ur skogsvårdssynpunkt, som kunde antagas följa därav, att beträffande äga, som ställts under förvaltning, och för vilken i regel en styrelse eller förvaltare bleve tillsatt, skogsvårdsstyrelsen finge denna styrelse eller förvaltare att vända sig till för att, där så erfordrades, framtvinga betryggande åtgärder för återväxt eller att avhandla med i syfte att åstadkomma ordnad skogshushållning.

§ 7.

Å äga, som ställts under avverkningsförbud enligt denna lag, skulle i allmänhet all avverkning vara förbjuden. Emellertid kunde det av skogshushållningsgrunder vara nödigt eller lämpligt, att gallring eller avverkning av övermogen eller oduglig skog verkställdes å sådan äga. För sådant ändamål hade i § 8 föreskrivits, att avverkning finge ske efter utsynning, som enligt antydda grunder verkställdes på begäran av delägare. Utsynningen hade ansetts lämpligast böra uppdragas åt skogsvårdsstyrelsen. Realiseringen av sålunda utsynade skogsprodukter hade, då någon representation för skifteslaget i dessa fall ej funnes anordnad, ansetts böra ske genom myndighets försorg, och krono-

§ 8.

betjäningen hade synts vara därtill närmast tillhands. Behållna realisationssumman hade delägarna ansetts böra få disponera, dock allenast i fall beslut därom kunde åstadkommas. Angående beslutsmässighet härvid och om ordningen för besluts fattande hade samma regler ansetts böra gälla, som stadgats beträffande ägas ställande under förvaltning, och borde alltså jämväl för prövning av beslutets lagliga tillkomst detsamma underställas Kungl. Maj:ts befallningshavande.

§ 9. Angående sättet för klandrande av redovisning samt klagan över förvaltningsåtgärder eller beslut av delägare eller styrelse hade bestämmelser avfattats i analogi med föreskrifterna i § 13 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894.

§ 10. Då det ansetts, att avverkning i strid mot föreskrifterna i denna lag icke utan vidare kunde falla under någon av allmänna strafflagens ansvarsbestämmelser, hade särskilt stadgande härför meddelats.

§ 11. Enligt §§ 3 och 4 skulle i anledning av ansökan om ägas ställande under förvaltning eller avverkningsförbud vissa åtgärder företagas, som kunde antagas föranleda kostnader, vilka ej borde gäldas av det allmänna. Huvudsakligen bestode dessa i kungörelse- och kallelsekostnader, men härtill kunde tydligen för vissa fall komma kostnader för särskilt förordnad ordförandes resor m. m. Därest ansökningen bifölles, borde tydligtvis sådana kostnader stanna å skifteslaget och så borde även bliva fallet, där ansökan om ägas ställande under förvaltning, på sätt i § 4 angåves, föranledde begäran om avverkningsförbud och denna begäran bleve bifallen.

*Kommunal-
stämmer.*

I de yttranden över förslaget, som avgivits av kommunalstämmor inom Kopparbergs län, har förslaget utan någon anmärkning tillstyrkts av kommunalstämmorna i Leksands, Mora, Orsa, Älvdalens, Våmhus, Venjans, Bjursås, Ore, Järna, Sollerö, Transtrands, Floda, Åls, Gagnefs, Svärdsjö, Envikens, Torsångs, Gustafs och Stora Tuna socknar. Kommunalstämmorna i Nås, Sätters, Vika och Lima socknar hava förklarat sig icke hava något att erinra mot detsamma. Malungs sockens kommunalstämma har tillstyrkt förslaget under uttalande, dels att den s. k. fattigskogen inom socknen, innefattande 1,122 tunnland 26 kappland, borde undantagas från lagens tillämpning, enär vid storskiftet särskilda bestämmelser antagits angående dess förvaltning och tillsyn, dels ock att det syntes önskvärt, att i lagen intoges bestämmelser, varigenom möjlighet bereddes personer, som uppfört egna hem å undantagen utan att äga del i dessa, att få kvarbo mot årlig avgäld till delägarna.

Rättviks sockens kommunalstämma har mot förslaget endast framställt erinran i fråga om delägares rösträtt vid beslut i ärenden angående samfällighet samt därvid ansett $\frac{1}{20}$ av skifteslagets röstetal innebära otillräcklig begränsning, enär röstetalet för en hel kommun kunde uppgå till 1,000,000 och $\frac{1}{20}$ härav vore 50,000, men stämman icke kunde beräknas bliva besökt av röstägare för mer än 80,000 röster, vadan en ensam röstägare skulle kunna äga majoritet. Med anledning härav har föreslagits begränsning till $\frac{1}{20}$ av de närvarandes röstetal. Kommunalstämmorna i Siljansnäs, Sundborns, Silvbergs och Särna socknar hava förklarat sig icke vilja avgiva något yttrande, enär de ansåge lagen icke komma att hava tillämpning inom dessa kommuner på grund av saknaden eller obetydligheten av dylika undantag därstädes. Avstyrkande utlåtanden hava avgivits av kommunalstämmorna i Husby, Stora Skedvi, Äppelbo och Boda socknar under framhållande, att lagen icke vore för förhållandena därstädes behöfelig, att därvarande undantag icke vore föremål för skogsskövling, att kostnaderna för förvaltningen möjligen bleve större än om delägarna finge enskilt ordna saken, att lagens giltighetstid vore så kort, att den sannolikt aldrig hunne tillämpas, samt att bestämmelserna syntes hava kunnat gjorts avsevärt enklare.

Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län har förklarat sig helt och hållet gilla syftet med lagförslaget, men anfört, att det förefölle styrelsen, som om en del av bestämmelserna kunnat utgå, såsom icke omedelbart berörande frågan om skogsvården å ifrågavarande områden. Vad som vore oundgängligt att stadga vore, att en förvaltande myndighet inrättades för skogsområdet, att de enskildas rätt till husbehovsavverkning upphävdes och att skogsvårdsstyrelsen finge beträffande dessa områden enahanda befogenhet för skogsåterväxtens främjande, som den ägde beträffande enskildas skogar. Då emellertid dessa synpunkter, ehuru på ett mera komplicerat sätt, tagit sig uttryck jämväl i lagförslaget, ville skogsvårdsstyrelsen icke avstyrka dess upphöjande till lag i föreliggande form.

Skogsvårdsstyrelsen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län har funnit bestämmelser i lagförslagets syfte synnerligen önskvärda och av behovet påkallade och har icke haft annat att erinra mot förslaget, än att i § 4 fjärde stycket ordet »skifteslagets» lämpligen syntes böra utbytas mot orden »de vid stämman eller sammanträdet närvarande delägarnas».

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kopparbergs län.

Jägmästare
och överjäg-
mästare.

Jägmästarna i Kopparbergs samt i Österdalarnas och i Västerdalarnas revir hava i sina utlåtanden framhållit det trängande behovet av lagstiftning i förevarande ämne samt förklarat sig icke hava något att erinra mot förslaget. Överjägmästaren i Gävle—Dala distrikt har anfört huvudsakligen följande.

Det förslag, kommitterade framlagt, syntes i allt vara ägnat att främja det mål, detsamma vore avsett att nå. Emellertid syntes ur formell synpunkt en anmärkning böra göras i det avseendet, att i själva lagen intet som helst funnes antytt angående detta mål och således ej heller angående de grunder, varpå förvaltningen av ifrågavarande skogsmark borde vila. Enligt lagförslagets § 6 skulle det tillkomma jordägarna att i allt ensamma bestämma om dessa grunder. Om delägarna sålunda exempelvis enade sig om att som grund för »förvaltningen» fastslå, att hela skogstillgången skulle realiseras under åren 1915—1917, syntes lagenligt sett intet häremot kunna invändas, om blott 1903 års lag om vård av enskildas skogar ej åsidosattes, även om en sådan åtgärd innebure just motsatsen till den ifrågasatta nya lagens uttalade innebörd och egentliga andemening. I de speciella motiven till § 6 sades visserligen, att den Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning, som delägarnas beslut skulle vara underkastat för att äga gällande kraft, borde innefatta ett tillseende av förvaltningens ordnande på ett med lagens mening överensstämmande sätt, varjämte denna där i huvuddrag angåves. Innebörden i denna punkt syntes emellertid på anförda skäl böra uppflyttas från motiven till själva lagförslaget, helst som »de speciella motiven» till § 5 på sätt och vis motsade § 6, då i de förra med skärpa betonades, att Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövningsrätt *endast* vore av formell juridisk art, avseende dels frågan om den formellt riktiga tillkomsten av delägarnas fattade beslut om ägas ställande under förvaltning dels ock frågan, huruvida detta beslut i materiellt avseende uppfyllde de villkor, som i förslaget uppställts för åtgärdens anordnande.

Visserligen vore ifrågavarande lag avsedd att vara endast av interministisk natur, men med hänsyn till såväl önskvärd kontinuitet i arbetet som till undvikande av olägenheter för den befolkning, lagen skulle drabba, syntes det riktigt, att statsmakterna redan nu toge under omprövning, varthän ifrågavarande slag av skogar i administrativt hänseende slutgiltigt skulle hänföras. För egen del ställde sig överjägmästaren därvid tvekande beträffande lämpligheten av den i lagförslagets § 8 givna bestämmelsen om att utsynning skulle verkställas genom skogsvårdsstyrelsens försorg. Då det utsynade virket sedan skulle för-

säljas i vanlig ordning å offentlig auktion genom kronobetjäningen, förutsatte detta, att icke blott utsyning utan även värdering skulle ske genom skogsvårdsstyrelsen. På sätt denna styrelse emellertid nu vore organiserad, syntes den icke vara vuxen uppgiften att utom sin egentliga rådgivande och kontrollerande verksamhet påtaga sig även en sådan till den rena skogsförvaltningen direkt hörande uppgift som den ifrågavarande. Lämpligare syntes vara, att Kungl. Maj:ts befallningshavande eller vederbörande myndighet skulle äga att förordna skogsstatstjänsteman till verkställande av den utsyning, som § 8 avsåge.

Domänstyrelsen, som funnit det vara synnerligen maktpåliggande att nu ifrågavarande samfällda marker snarast möjligt bleve föremål för en högst önskvärd vård, har till att börja med erinrat om den skogslagstiftning, som inom Kopparbergs län vore gällande för enskildas skogar. Denna lagstiftning vore fördelad å tre skilda skogslagar.

Domän-
styrelsen.

För privatskogarna i Särna socken med Idre kapellag gällde bestämmelserna i § 1 av förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman. Skog till avsalu finge sålunda där avverkas allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogstjänsteman, i mån som detta vore förenligt med skogens bevarande för framtiden och årliga avkastningsförmåga utöver husbehovet. Skogsvårdsstyrelsens verksamhet sträckte sig ej till denna del av länet, i följd varav det föreliggande lagförslaget icke lämpligen kunde komma att gälla samma länsdel. Detta syntes ej heller vara nödigt, enär, enligt vad av kommunalstämmans i Särna socken yttrande i ärendet framginge, någon större areal av sådan samfällad mark, som nu vore ifråga, icke funnes inom socknen, utan endast några mindre grus- och dytag, som i allmänhet saknade skog.

För vissa till omfattningen mindre betydande delar av övre Dalarna gällde bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 angående skyddsskogar. Så vitt styrelsen hade sig bekant, funnos inom dessa delar av länet ej några sådana samfällda marker, som avsåges i lagförslaget.

För privatskogarna inom övriga delar av länet gällde lagen angående vård av enskildas skogar den 24 juli 1903, och det vore här, som de i lagförslaget avsedda samfällda marker vore belägna.

Ifrågavarande marker syntes kunna jämföras med sockenallmänningarna och besparingsskogarna i Kopparbergs län. Flertalet sådana utgjorde gemensam egendom för den jordägande befolkningen inom viss socken, men några av dem, nämligen de inom Venjans socken bildade besparingsskogarna, tillhörde uteslutande delägare i vissa skifteslag.

På grund härav vore det enligt styrelsens mening önskvärt, att lagstiftningen för de i lagförslaget avsedda marker, som kunde anses böra bliva föremål för skogsproduktion, i huvudsak följde samma linjer, som lagstiftningen för sockenallmänningsarna och besparingsskogarna i Kopparbergs län. Det föreliggande lagförslaget avveke emellertid högst väsentligt från det förslag till lag angående vård och förvaltning av sistnämnda slag av skogar, vilket utarbetats av den norrländska skogsvårdskommittén och över vilket styrelsen avgivit utlåtande den 7 juli 1913. Då det förevarande lagförslaget vore avsett att gälla allenast vissa år, skulle därunder förhållandena kunna så utvecklas, att det visade sig, huruvida och i sådant fall i vilken omfattning gemensamma bestämmelser därefter kunde bliva gällande för sockenallmänningsarna och besparingsskogarna samt annan samfäll skogsmark i Kopparbergs län. Det borde med avseende härpå jämväl tagas i övervägande, huruvida ej i lagstiftningsväg möjlighet borde beredas att få mark, varom nu vore fråga, förklarad såsom besparingsskog och därigenom inordnad under härför gällande författning och regler. I sådant syfte vore det nödigt, att markerna icke uppdelades mellan de skilda delägarna, med avseende varpå styrelsen föresloge, att förbud måtte utfärdas mot skifte av sådan skogsmark, varom nu vore fråga, intill den 1 juli 1918. Intresset för bildande av sockenallmänningar hade vaknat flerstädes i riket, och inom vissa delar av Kopparbergs län hade även under senare åren bildats sådana allmänningar eller besparingsskogar. Sedan Kungl. Maj:t den 8 juni 1894 förklarar att, därest från skifteslag inom Venjans socken en tredjedel av skifteslagets hela avrösningsjord efter uppskattning avlämnades lagligen utbruten till en under allmän vård ställd och i ett sammanhang belägen besparingsskog, jordägarna inom sådant skifteslag skulle äga att, såvitt annans rätt därigenom icke förnärmades och därest icke genom lag annorlunda vore eller bleve bestämt, fritt förfoga över återstående två tredjedelar av avrösningsjorden med därå växande skog, hade nämligen bildats ej mindre än nio besparingsskogar inom socknen, den sista år 1908.

Beträffande lagförslagets speciella delar ville styrelsen i fråga om § 4 instämma i den erinran, som gjorts av Kungl. Maj:ts befallningshavande. Vidare ansåge styrelsen i likhet med överjägmästaren, att bestämmelserna angående ägas förvaltning icke vore fullt tillfredsställande, då enligt § 6 delägarna kunde besluta om grunderna för förvaltningen på sådant sätt, att en för skogsproduktion lämplig äga icke bleve föremål för tillfredsställande skogsvård. Jämfördes denna nästan obundna frihet för delägarna att bestämma om grunderna för förvalt-

ningen av sådan äga med samma delägares maktlöshet i fråga om äga, som ställts under avverkningsförbud, syntes olikheten bliva alltför stor. Enligt bestämmelserna i § 8 kunde skogen å en äga, som ställts under avverkningsförbud, bliva icke blott skyddad utan även väl vårdad medelst *skogsutsynning* genom skogsvårdsstyrelsens försorg. Däremot mötte intet hinder för att skogen å en äga, som ställts under förvaltning, även framgent kunde bliva föremål för en ruinerande stark avverkning och bristande vård. Det vore fördenskull önskvärt, att grunderna rörande avverkning och vård av skog å sådan mark, som ställts under förvaltning, angåves i lagen mindre allmänt än vad som skett i § 6 tredje stycket. Visserligen borde möjligen undvikas att lämna så restriktiva bestämmelser, som föreslagits i § 1 av den norrländska skogsvårds-kommitténs förslag till lag för sockenallmanningarna och besparings-skogarna, i synnerhet som de nu ifrågavarande skogarnas tillstånd i regeln väl vore sådant, att å dem icke lämpligen kunde omedelbart tillämpas hushållningsplaner, som avsåge skogens framtida bestånd samt högsta och möjligast jämna avkastning. Men det skulle vara för skogsvården lämpligt, om de i första hand sköttes *efter anvisning* av skogsvårdsstyrelsens tjänsteman. Denne kunde sålunda antingen årligen eller på en gång för vissa år efter skogens storlek och beskaffenhet i övrigt lämna råd och anvisningar rörande vad som borde avverkas och huru därvid skulle förfaras. Vore delägarna i tillfälle inhämta anvisning rörande skogens skötsel av annan fackman, borde denne därvid lämna skriftliga förslag, som underställdes skogsvårdsstyrelsens prövning. Om delägarna över huvud taget hyste intresse för att vårda skogen å de samfällda markerna, innebure väl ett sådant förfarande, som nu föreslagits, det lindrigaste band de kunde underkasta sig.

Sista momentet i § 6 borde med avseende härpå omarbetas.

Hade beslut fattats om ägas ställande under förvaltning och detta beslut vederbörligen godkänts, syntes det vara ändamålsenligt, att delägarna icke finge under lagens giltighetstid häva samma beslut. Domänstyrelsen hemställde, att stadgande härom måtte intagas i lagförslaget.

Det vore enligt styrelsens mening jämväl önskvärt, att de under skogsvårdsstyrelsens förvaltning ställda medel kunde få användas för samtliga hithörande marker, ehuru en stor del av samma marker torde vara kommuns tillhörighet, vilket enligt nu gällande bestämmelser utgjorde hinder för dylika medels användande för skogsvård å dem. Det skulle dock utan sådana medel kunna möta svårighet att försätta en helt eller delvis kalavverkad samfällad mark i nöjaktigt skogbärande skick, då enligt lagförslagets § 7 delägare utan sitt medgivande icke

finge påföras utgift i annan mån än genom användande av på honom belöpande andel i ägans avkastning. De mest vanvårdade och överavverkade markerna, vilka givetvis bäst vore i behov av vård, syntes åtminstone ej under närmaste tiden kunna utan fortsatt överavverkning lämna sådan avkastning, att därmed skulle kunna bekostas deras förvaltning och vård, häri inbegripet nödig skogsodling. Såsom ett ytterligare motiv i nu angivet avseende ville styrelsen erinra därom, att därest en kommuns samfällda mark uppdelades på de skilda skifteslagen, hinder enligt nu gällande bestämmelser ej syntes möta för att använda de under skogsvårdsstyrelsens förvaltning ställda medel för skogsvård å den delade marken, då den ej längre tillhörde kommunen. För skogsvården vore det emellertid av betydelse, att de samfällda markerna icke uppdelades. Lagstiftningen borde sålunda icke fresta ägarna till en dylik delning, utan fastmer söka förekomma en sådan. Därest de under skogsvårdsstyrelsens förvaltning ställda medel funnes böra få användas även för kommun tillhörande marker av nu ifrågavarande slag, föranledde detta ändring av § 6 i förordningen den 24 juli 1903 angående skogsvårdsstyrelser.

*Skogslag-
stiftnings-
kommittén.*

Den år 1911 tillsatta skogslagstiftningskommittén har i avgivet yttrande funnit annat icke vara att ur skogslagssynpunkt erinra i aledning av förslaget än att, såsom ock av motionären och i riksdagsskrivelsen i ämnet framhållits, Kungl. Maj:ts befallningshavande borde i varje fall av ansökan om avverkningsförbud å mark av ifrågavarande natur vara pliktig inhämta skogsvårdsstyrelsens yttrande över ansökningen, innan däröver beslutades. På sätt de sakkunniga yttrat, vore lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar tillämplig på sådana områden, som betänkandet och förslaget avsåge, och redan på den grund syntes det vara på sin plats, att, där det enligt förslaget kunde komma i fråga att beträffande visst område ersätta 1903 års lags bestämmelser med avverkningsförbud, skogsvårdsstyrelsen bereddes tillfälle att därom yttra sig. Yttermera syntes en föreskrift härom vara väl motiverad därav att, jämlikt § 1 2:o) Kungl. Maj:ts befallningshavandes prövning av ingiven ansökan om avverkningsförbud skulle omfatta jämväl frågan, huruvida sådant vore ur skogsvårdssynpunkt nödigt eller lämpligt. För angivna syftet kunde i tredje stycket av förslagets § 5 orden »pröve Konungens befallningshavande huruvida» utbytas mot »inhämta Konungens befallningshavande skogsvårdsstyrelsens yttrande däröver och pröve huruvida».

Ehuru det icke tillkomme kommittén att ur annan synpunkt än den ovan angivna skärskåda förslaget, ville kommittén dock hemställa,

huruvida icke i § 7 andra stycket ett förtydligande borde göras till förekommande av den möjliga missuppfattningen, att genom den föreslagna lagen skulle upphävas delägarnas rätt att, där de voro ense, avhända sig en äga av ifrågakomna natur; ett sådant förtydligande kunde ske genom att mellan orden »Den» och »delägarna» insköttes »enligt denna lag». Då ifrågavarande skogsmark uppenbarligen behövde ställas under ett särskilt och snart skydd, om den därå växande skogen skulle kunna bevaras, tillstyrkte kommittén, med åberopande av de gjorda erinringarna, det föreliggande förslaget.

Över detta yttrande har domänstyrelsen avgivit utlåtande, däri styrelsen förklarar sig, synnerligast om uttryckligen från lagens tillämplighetsområde undantoges den del av ifrågavarande län, som enligt lagen om vård av enskildas skogar vore undandragen skogsvårdsstyrelsens befogenhet, ej hava något att erinra mot vad skogslagstiftningskommittén anfört angående föreskrift om skyldighet för Kungl. Maj:ts befallningshavande att i vissa fall höra skogsvårdsstyrelsen, innan beslut fattades. Däremot ansåge styrelsen knappast fog förefinnas för det av kommittén föreslagna tillägg till förslagets § 7. Samma skäl, som föranlett styrelsen att ifrågasätta förbud mot skifte av sådan skogsmark, varom nu vore fråga, syntes styrelsen tala för lämpligheten av paragrafens utav de särskilda kommitterade föreslagna lydelse; lagens provisoriska karaktär syntes jämväl ägnad att i viss mån neutralisera betydelsen av den utav skogslagstiftningskommittén härvidlag uttalade betänklighet.

*Domän-
styrelsen.*

Lika med de sakkunniga finner jag en provisorisk lagstiftning i den i förslaget angivna riktning vara i avvaktan på den lagstiftning, som må framkomma som resultat av skogslagstiftningskommitténs arbeten, nyttig och erforderlig för avhjälpande av de onekligen mycket betydande olägenheter, som omförmälas i ovanberörda motioner och riksdagsskrivelse. Det av de sakkunniga utarbetade lagförslaget synes mig i huvudsak vara väl ägnat att läggas till grund för en dylik provisorisk lag. Mot förslaget, att denna lags giltighetstid nu bestämmes till den 1 juli 1918, har jag icke någon erinran. Därest förhållandena icke medgiva att då utbyta denna lag mot en definitiv lag i ämnet, kan ju den provisoriska lagens giltighetstid i erforderlig mån utsträckas.

*Departements-
chefen.*

Med avseende å de mot vissa detaljer i förslaget anförda anmärkningar, för vilka jag här ovan redogjort, har jag funnit vad skogslagstiftningskommittén erinrat beträffande lydelsen av tredje stycket i § 5 och andra stycket i § 7 vara befogat, och de av kommittén föreslagna

ändringarna i dessa delar av förslaget vara lämpade att undanröja de anmärkta bristerna däri.

Ävenledes har jag ansett bestämmelsen om röstgrund i fjärde stycket av § 4 böra ändras på det sätt Kungl. Maj:ts befallningshavande föreslagit.

Vad angår de av domänstyrelsen i ärendet avgivna yttranden har jag icke kunnat dela styrelsens åsikt om lämpligheten att från den föreslagna lagens giltighet utesluta de inom ifrågavarande län varande skogar, å vilka lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar icke är tillämplig. Då ändamålet med den föreslagna lagen i främsta rummet är däri avsedda områdens skyddande mot skogsskövling, som sker genom överdriven och planlös husbehovsavverkning, och berörda från skogsvårdslagens tillämpning undantagna skogar i detta avseende ej äro annorlunda ställda än övriga enskilda skogar i orten, synes principiellt någon anledning icke vara att ej låta desamma ingå i den föreslagna lagens giltighetsområde.

Skogar av nu avsedda kategori finnas inom Särna socken, som enligt brevet den 27 juni 1879 är underkastad det i stadgan om avvitrning i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker den 30 maj 1873 meddelade förordnande, att skogsavverkning utöver husbehov ej får ske utan efter utsyning och utstämpling av vederbörande skogstjänsteman, ävensom inom Våmhus m. fl. socknar, där för vissa områden 1 § i lagen den 24 juli 1903 angående skyddsskogar är gällande. Om än, såsom domänstyrelsen framhållit, det lär vara antagligt, att inom nu berörda delar av länet någon samfällad skogsmark av betydelse ej förefinnes, så torde det dock i dessa trakter med synnerligen exponerat läge vara av vikt att kunna mot förödelse skydda även de mindre skogsbestånd, som jämväl här på samfälligheterna kunna förekomma. Emellertid har jag i anledning av domänstyrelsens ifrågavarande framställning funnit erforderligt, att beträffande de skogar, som stå utanför tillämpningen av 1903 års skogsvårdslag och med vilka skogsvårdsstyrelsen i länet följaktligen ej har att taga befattning, särskilda bestämmelser i lagförslaget införas dels därom, att över ansökning om avverkningsförbud vederbörande revirförvaltare bör höras, en bestämmelse, som bör hava sin plats i tredje stycket av § 5, dels ock därom att utsyning, som avses i första stycket av § 8, å ifrågavarande skogar bör förrättas av statens skogstjänsteman. Att förvaltning, som enligt förslaget § 6 kan anordnas beträffande skog, som står under bestämmelserna i förenämnda brev den 27 juni 1879 eller under

lagen om skyddsskogar, skall lämpas efter de för dessa gällande särskilda bestämmelser är självfallet.

De betänkligheter, som av överjägmästaren i Gävle—Dala distrikt och domänstyrelsen uttalats därutinnan, att nödig trygghet saknades för att en under förvaltning ställd äga bleve föremål för tillfredsställande skogsvård, synas mig visserligen överdrivna, enär ju Konungens befallningshavande skall fastställa grunder och i förekommande fall reglemente för ägans förvaltning. Jag har emellertid ansett lämpligt, att bestämmelserna härom i § 6 förtydligas och utvecklas. I sådant syfte torde föreskrifter böra införas, att det skall åligga delägarna att snarast möjligt fatta beslut om förvaltningsgrunder, att dessa grunder skola innefatta bestämmelser angående skogshushållningen å ägan, att Konungens befallningshavande skall i ärendet höra skogsvårdsstyrelsen eller, ifråga om skog, varå lagen om enskildas skogar ej är tillämplig, vederbörande revirförvaltare, att Konungens befallningshavande skall äga att, därest av delägarna beslutade förvaltningsgrunder eller reglemente icke kunna i oförändrat skick fastställas, föreskriva nödiga jämkningar, samt att Konungens befallningshavande vid fastställelsen har att tillse, att en tillfredsställande skogsvård å ägan bliver, i den mån omständigheterna medgiva, betryggad. Då enligt sista punkten av § 6 avverkning å mark, som är ställd under förvaltning, ej må ske i annan ordning än enligt därför fastställda bestämmelser, innebär detta faktiskt avverkningsförbud, intill dess förvaltningsgrunder blivit fastställda.

Med anledning av vad domänstyrelsen anfört i fråga om önskvärdheten av åtgärder i syfte att bereda möjlighet för skogsvårdsstyrelse att använda under dess förvaltning ställda medel för sådana skogsområden, som utgöra sockensamfälligheter, vill jag framhålla, att dylik möjlighet redan nu torde förefinnas. Dessa samfälligheter äro nämligen, på sätt de sakkunniga framhållit, otvivelaktigt underkastade lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar (utom i Särna socken och i skyddsskogsområdet, där andra författningar gälla), enär de icke tillhöra kommunen såsom sådan utan socknen såsom skifteslag. Detta förhållande bör även medföra, att de icke drabbas av det i 6 § av förordningen angående skogsvårdsstyrelser stadgade förbud mot användning av skogsvårdsstyrelsens medel å skogar, tillhörande kommun.

Med hänsyn till den framställning, som av Malungs sockenmän gjorts om undantagande från lagens tillämpning av visst under socknens fattigvårdsstyrelsens förvaltning ställt område, har jag inhämtat, att härmed avsåges ett vid storskifte å socknen undantaget större skogsmarksområde, som enligt därvid fattat beslut skulle användas till fattig-

vården tjänande syften och stå under fattigvårdsstyrelsens förvaltning. Då en sålunda anordnad förvaltning ej bör kunna genom beslut enligt den föreslagna lagen rubbas och det synes möjligt, att även andra fall av dylik beskaffenhet kunna förekomma, har jag ansett ett allmänt stadgande böra i lagförslaget införas därom, att lagen ej skulle vara tillämplig å samfällid äga, för vilken förvaltning i annan laga ordning än den förslaget anger blivit bestämd.

I övrigt har jag icke funnit de framkomna erinringarna giva anledning till ändring i förslaget. För införande av de av mig tillstyrkta ändringarna ävensom vissa jämkningar i redaktionellt hänseende har jag låtit förslaget undergå erforderlig omarbetning.

Därefter hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t behagade förordna, att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, lagrådets yttrande skulle genom utdrag av statsrådsprotokollet inhämtas över det sålunda utarbetade, såsom bilaga till detta protokoll fogade lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Herman Schlytern.

Bilaga.

Förslag

till

**Lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällid skogsmark inom
Kopparbergs län.**

För tiden intill den 1 juli 1918 förordnas som följer:

1 §.

1:o) Har inom Kopparbergs län, vid storskifte av socken eller delning av därvid utbrutet skifteslag, skogsmark antingen undantagits för gemensamt behov eller eljest lämnats odelad, må sådan samfällid äga i den ordning, här nedan sägs, ställas under förvaltning, där det kan ske utan märkligt förfång för delägare, som ej lämnat medgivande till åtgärden, och utan kränkning av den rätt med avseende å ägan, som kan tillkomma någon, vilken ej är delägare däri.

2:o) Varder sådan äga, som i 1:o) sägs, ej ställd under förvaltning, må den under enahanda betingelser, som där angivas, efter ty nedan sägs ställas under avverkningsförbud, där detta prövas vara ur skogsvårdsynpunkt nödigt eller lämpligt.

3:o) Å område, som sålunda är ställt under förvaltning eller avverkningsförbud, skall vad i 10 kap. 1 § byggningsbalken samt 21 och 22 §§ i förordningen om skogarna i riket den 1 augusti 1805 stadgas angående nyttjande av samfällid skog icke äga tillämpning.

2 §.

1:o) Vill delägare väcka fråga om sådan åtgärd, som i 1 § sägs, ingive ansökning härom till Konungens befallningshavande. I ansökningen skall angivas, vilket skifteslag ägan tillhör.

2:o) Kan i särskilda fall ej med säkerhet angivas, huruvida äga tillhör storskiftad socken eller ock därifrån utbruten by eller annan sådan samfällighet, må dock på sätt i 1:o) sägs fråga väckas om ägans ställande under avverkningsförbud, och skall därvid uppgift lämnas om båda de skifteslag, till vilka ägan möjligen kan höra.

3 §.

Över ansökning, som i 2 § sägs, skola delägarna i vederbörande skifteslag lämnas tillfälle att yttra sig.

Föreligger fall, som i 2 § 2:o) avses, skall frågan anses angå det större skifteslaget.

För inhämtande av yttrande, som ovan nämnts, skall den i ansökningen väckta fråga, där skifteslaget består av hel socken, förekomma till behandling å denna sockens kommunalstämma. Innefattar storskiftat område mera än en socken eller delar av skilda socknar, behandlas frågan å kommunalstämma i den av socknarna, som Konungens befallningshavande bestämmer. I andra fall skall frågan förekomma å sammanträde med delägarna inför den, som av Konungens befallningshavande därtill förordnas. Kommunalsstämma, varom här sägs, må ej utsättas att hållas tidigare än minst 14 dagar efter dess kungörande. I fall, då frågan icke skall förekomma å kommunalstämma, skall den, som förordnas att i ärendet hålla sammanträde med delägarna, utsätta tid och ort för sammanträdet samt kungöra därom på sätt i 22 och 23 §§ skiftesstadgan sägs.

Förordnande, varom nu är nämnt, skall meddelas avgiftsfritt.

4 §.

Vid ärendets behandling å kommunalstämma eller sammanträde med delägare enligt 3 § bör, därest i ansökningen fullständig uppgift icke lämnats om däri avsedd ägas läge, storlek eller övriga beskaffenhet eller om äganderätten därtill, utredning, i den mån ske kan, härom förebringas.

Avser ansökning ägas ställande under förvaltning, må tillstädesvarande delägare vid sammanträdet däröver besluta. Avslås därvid ansökningen, skall densamma anses förfallen, varemot, om ansökningen bifalles, beslutet skall underställas Konungens befallningshavandes prövning. Har ansökning, enligt vad nu är sagt, avslagits, må delägare vid samma kommunalstämma eller sammanträde väcka fråga om avverkningsförbud å den äga, som avsetts i ansökningen.

I fråga om ägas ställande under avverkningsförbud hava delägarna allenast att avgiva yttrande, och skall, evad sådant yrkande omfattas av flera eller färre delägare, protokollet över ärendets behandling insändas till Konungens befallningshavande för frågans avgörande.

Vid besluts fattande tillkommer rösträtt en var delägare efter reducerat jordatal; dock att rösträtt ej må av någon utövas för mer än en tjugondel av de vid stämman eller sammanträdet närvarande delägarnas efter denna grund beräknade hela röstetal. Såsom beslut gäller den mening, varom delägare, som äga mera än hälften av de avgivna rösterna, förenat sig; skolande, där rösterna utfalla lika å ömse sidor, frågan avgöras genom lottning.

Där ärendet förekommer å kommunalstämma, lände till efterrättelse föreskrifterna i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse å landet med de undantag, som föranledas *dels* av den i 3 § här ovan givna bestämmelse om stämmans kungörande samt därav att, där frågan rör olika socknar eller delar av sådana, samtliga delägare äga att å den sockens kommunalstämma, därå ärendet förekommer, avgiva yttrande och deltaga i beslut, *dels ock* av de i förevarande paragraf och i 6 § givna stadganden om röstgrund och om besluts fattande samt om val.

5 §.

Sedan protokoll över ärende, som i 4 § sägs, jämte beslut, där sådant av delägarna fattats, inkommit till Konungens befallningshavande, skall tillfälle att i ärendet sig yttra lämnas dem, som, utan att vara delägare, kunna hava rättsanspråk att däri göra gällande; och skall för den skull Konungens befallningshavande låta i länskungörelserna och tidning i orten införa kungörelse om i ärendet föreliggande yrkande eller beslut, med tillkännagivande, att yttrande däröver må ingivas till Konungens befallningshavande inom tid, som Konungens befallningshavande bestämmer. Där omständigheterna sådant föranleda, må Konungens befallningshavande i sammanhang härmed ställa den äga, frågan rör, under avverkningsförbud, intill dess frågan blivit prövad av Konungens befallningshavande.

Har beslut om ägas ställande under förvaltning underställts Konungens befallningshavandes prövning, skall, där detsamma finnes vara tillkommet i vederbörlig ordning och hinder i övrigt icke föreligger för den sökta åtgärdens beviljande enligt denna lag, beslutet av Konungens befallningshavande fastställas. I motsatt fall varde den i ärendet gjorda ansökning avslagen.

Har yrkande om avverkningsförbud överlämnats till Konungens befallningshavandes avgörande, inhämta Konungens befallningshavande yttrande häröver av skogsvårdsstyrelsen eller, där fråga är om skog, vara bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 om vård av enskildas skogar ej är tillämplig, vederbörande revirförvaltare samt pröve, huruvida sådana omständigheter föreligga, att ansökningen enligt 1 § må bifallas, och äge Konungens befallningshavande, där så finnes vara fallet, ställa ägan under avverkningsförbud antingen på viss tid eller tills vidare, dock att förbud ej må gälla längre än till den 1 juli 1918. Avverkningsförbud innebär, att å ägan ej må verkställas avverkning annorledes än i den ordning, som i 8 § sägs.

Avverkningsförbud må ej utgöra hinder för prövning av senare uppkommen fråga om den med förbudet avsedda ägas ställande under förvaltning. Besluta delägarna sådan förvaltning, äge Konungens befallningshavande, där hinder därför ej finnes möta, att med upphävande av avverkningsförbudet fastställa samma beslut.

Besked om fastställelse av beslut rörande ägas ställande under förvaltning samt om meddelande av avverkningsförbud skall genom Konungens befallningshavandes försorg införas i länskungörelserna och i tidning i orten ävensom tillställas vederbörande kommunalstämmas ordförande eller annan, inför vilken frågan enligt 3 § behandlats.

Konungens befallningshavandes beslut i fråga om ägas ställande under avverkningsförbud träder, utan hinder av anförda besvär, i verkställighet genast efter kungörandet. Har Konungens befallningshavande fastställt delägares beslut om ägas ställande under förvaltning, skall, intill dess fastställelsebeslutet vunnit laga kraft eller slutligen prövats, beträffande den äga gälla vad som är sagt om äga, som ställts under avverkningsförbud.

6 §.

Har äga ställts under förvaltning, som i 5 § sägs, åligger det delägarna att snarast möjligt fatta beslut om grunderna för denna förvaltning, innefattande bestämmelser angående skogshushållningen å ägan; skolande beslutet jämte reglemente för förvaltningen, där sådant upprättats, underställas Konungens befallningshavandes prövning.

Ärende, varom i första punkten sägs, behandlas av delägarna å kommunalstämma eller sammanträde i enahanda ordning, som är föreskriven angående delägares hörande över ansökan om ägas ställande under förvaltning. Ifrågakommer därvid val, gälle härom vad angående beslut i 4 § sägs.

Har ärende, varom i första punkten sägs, inkommit till Konungens befallningshavande, inhämtat Konungens befallningshavande yttrande däri av skogsvårdsstyrelsen eller, där fråga är om skog, vara bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 om vård av enskildas skogar ej är tillämplig, vederbörande revirförvaltare. Finner Konungens befallningshavande av delägare beslutade förvaltningsgrunder eller reglemente icke kunna i oförändrat skick fastställas, äge Konungens befallningshavande föreskriva nödiga jämkningar. Vid fastställelse, varom nu är i fråga, har Konungens befallningshavande att tillse, att en tillfredsställande skogsvård å ägan bliver, i den mån omständigheterna medgiva, bebyggad.

Å mark, som är ställd under förvaltning, må avverkning ej bedrivas i annan ordning än enligt därför fastställda bestämmelser.

7 §.

För ägas förvaltning enligt denna lag må delägare utan sitt medgivande icke påföras utgift i annan mån än genom användande av på honom belöpande andel i ägans avkastning.

Den delägarna eller av dem utsedd styrelse enligt denna lag tillkommande befogenhet med avseende å äga, som ställts under förvaltning, innefattar jämväl rätt att för ägan tala och svara, men icke behörighet till ägans avhändande eller eljest till åtgärder, som innebära förfogande över ägan eller dess avkastning under längre tid än till den 1 juli 1918.

Avkastningen av äga, som ställts under förvaltning, bör i främsta rummet användas till bestridande av kostnader för förvaltningen och där-
efter till sådana utgifter, som avse skifteslagets gemensamma nytta, såsom skogskultur, anläggning och underhåll av erforderliga vägar och broar eller dylikt, eller ock till fondering eller utdelning till delägarna efter en vars delaktighet i den förvaltrade ägan.

8 §.

Där för skogsvården finnes nödigt eller lämpligt, att viss avverkning sker å äga, som ställts under avverkningsförbud enligt denna lag, må, på framställning av delägare, utsyning verkställas genom skogsvårdsstyrelsens försorg eller, där fråga är om skog, vara bestämmelserna i lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildas skogar ej är tillämplig, av statens skogstjänsteman; och skall det utsynade genom

kronobetjäningen försäljas å offentlig auktion samt behållna köpeskillingen därför sättas i förvar hos Konungens befallningshavande för delägarnas räkning.

Vilja delägarna besluta om sådana medels användning eller förvaltning, må det ske i den ordning, som i 6 § stadgas angående ägas förvaltning; och äge i fråga härom bestämmelserna i 7 § motsvarande tillämpning. Där sådant fall föreligger, som omnämnes i 2 § 2:o), skola dock alltid medlen hållas i förvar, intill dess utrett blivit, vilketdera skifteslaget ägan rätteligen tillhör.

9 §.

Klander mot redovisning för förvaltd ägas avkastning eller fördelningen därav tillhör vederbörlig domstols prövning.

Vill någon eljest föra klagan över förvaltningsåtgärder eller över beslut av styrelse eller delägare, lände till efterrättelse vad i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 finnes stadgat om besvär över kommunalstämmas beslut.

Klagan över Konungens befallningshavandes beslut i ärende, som avses i denna lag, må föras i den ordning, som i 77 § nämnda förordning sägs.

10 §.

Övar delägare i mark, som ställts under förvaltning eller avverkningsförbud enligt denna lag, olovligen avverkning därå, straffes enligt 24 kap. 6 § strafflagen.

Åtal mot förseelse, som nu sagts, må, där fråga är om mark, som ställts under förvaltning, väckas av delägare eller styrelse eller, på angivelse av dem, av allmän åklagare. I andra fall åtalas förseelsen av allmän åklagare.

11 §.

Sådan kostnad, som kan ifrågakomma för ärendes behandling enligt 3, 4 och 5 §§, skall förskjutas av sökanden, men skall, där ansöknigen föranleder till någon av de i 1 § nämnda åtgärder, slutligen gäldas av delägarna i mån av deras andel i den med åtgärden avsedda äga.

12 §.

Vad i denna lag stadgas skall ej äga tillämpning å de för Lima, Transtrands, Orsa, Särna, Idre och Älvdalens socknar samt inom Venjans socken avsatta besparingsskogar eller å Svärdsjö och Envikens socknars häradsallmänningar ej heller å annan samfäll äga, om vars förvaltning särskilda i laga ordning meddelade bestämmelser gälla.

Denna lag träder i kraft från och med dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag ur protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen
den 22 mars 1915.*

Närvarande:

Justitieråden	BERGMAN, SJÖGREN,
Regeringsrådet	PALMGREN,
Justitierådet	DYBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 29 januari 1915, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat *förslag till lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfälld skogsmark inom Kopparbergs län.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av häradshövdingen friherre Bror Carl Cederström.

Lagrådet yttrade:

2 §.

Då, såsom motiveringen vid 2 och 3 §§ giver vid handen, ansökningen jämväl i det fall, som i 2 § andra stycket avses, kan riktas på ägans ställande under förvaltning, bör lagtexten formuleras i enlighet härmed. Därjämte synes redan i detta stycke böra utsägas, att i här åsyftade fall frågan skall anses angå det större skifteslaget. Med någon jämkning av formuleringen i övrigt torde förevarande andra stycke böra innefatta föreskrift, att där ej med säkerhet kan angivas, huruvida ägan lämnats odelad vid storskifte av socken eller vid delning av därvid utbrutet skifteslag, uppgift bör i ansökningen lämnas om båda skifteslagen, samt att, tills nödig utredning härutinnan förebragts, frågan skall anses angå det större skifteslaget.

3 och 4 §§.

Enligt förslaget skall ärende, som däri avses, av vederbörande jordägare behandlas å kommunalstämma, om skifteslaget består av hel socken eller det storskiftade område, vartill den ifrågavarande samfällda ägan hör, innefattar mera än en socken eller delar av skilda socknar, men i övriga fall å sammanträde inför en av Konungens befallningshavande särskilt förordnad ordförande. För ärendets behandling å kommunalstämma skulle i allmänhet föreskrifterna i förordningen om kommunalstyrelse på landet lända till efterrättelse, dock med vissa i förslaget angivna undantag.

Det vill synas, som om den olika procedur, vilken sålunda allt efter skifteslagets beskaffenhet föreslagits för ifrågavarande ärendens behandling, med fördel kunde utbytas mot ett enhetligt förfarande för alla fall. Lagbestämmelserna skulle därigenom vinna större enkelhet och överskådlighet. Vid en sådan förändring måste tanken på att förlägga hithörande ärendens behandling till kommunalstämma övergivnas. Detta torde emellertid ej böra anses såsom någon nackdel, då åtskilliga av de i förenämnda förordning för kommunalstämma givna stadgandena måste, så vitt angår ifrågavarande ärendens handläggning, betraktas såsom obehövlige eller mindre lämpliga samt en tillfredsställande ordning för samma ärendens behandling synes kunna åvägabringas, utan att deras handläggning i något fall hänvisas till kommunalstämma.

Enligt lagrådets mening kan saken lämpligen ordnas sålunda, att i varje fall, då ansökning av ifrågavarande art bör av delägare i samfällad äga behandlas, sammanträde med delägarna för sådant ändamål inom socken, där skifteslaget är beläget, hålles inför en av Konungens befallningshavande särskilt förordnad ordförande. Härtill torde, åtminstone i de fall då skifteslaget omfattar socken eller mera, företrädesvis böra förordnas kommunalstämmas ordförande. Den utsedde ordföranden borde utfärda kungörelse om sammanträdet med uppgift om tid och ställe för dess hållande samt om den fråga, som därvid skulle förekomma, varjämte det borde åligga ordföranden att föranstalta därom, att kungörelsen bleve minst fjorton dagar före sammanträdet såväl uppläst i kyrkan i den eller de socknar, där skifteslaget vore beläget, som ock införd i tidning inom orten. I övrigt torde om ärendes handläggning å sammanträde, varom nu är talat, kunna i huvudsak gälla vad förslaget innehåller om ärendes behandling av delägare annorledes än å kommunalstämma, dock med vissa här nedan angivna ändringar av detaljföreskrifter.

Därest den av lagrådet nu utvecklade meningen godkännes, påkallas därav, att ur ifrågavarande paragrafer uteslutes vad däri finnes stadgat om kommunalstämma. I stället torde i 3 § böra införas de bestämmelser om sammanträde med delägare, om utseende av ordförande och om kungörande av sammanträde, som av lagrådet ovan antytts. I detta sammanhang hemställer lagrådet jämväl om intagande i 3 § av ett stadgande av det innehåll, att där boställe eller annat allmänt hemman finnes hava del i det skifteslag, ärendet angår, Konungens befallningshavande skall föranstalta därom, att ombud varder av vederbörande myndighet förordnat att vid ärendets behandling av delägarna föra talan för sådan fastighet.

Bestämmelsen i andra stycket av 3 § bör, såsom vid 2 § anmärkts, överflyttas till sistnämnda paragraf. Stadgandet i sista stycket av 3 § lärer icke hava sin rätta plats i den nu föreslagna lagen, varför detta stadgande bör ur förslaget uteslutas.

I andra stycket av 4 § synes sista punkten böra undergå sådan jämkning, att därav framgår, hurusom i där åsyftat fall fråga om avverkningförbud å den äga, ansökningen avsett, må vid sammanträdet kunna icke blott väckas utan, där så skett, jämväl upptagas till vidare behandling av delägarna. För ernående av full tydlighet torde i fjärde stycket av 4 § böra uttryckligen angivas, att det jordatal, efter vilket delägares rösträtt skall beräknas, är honom tillkommande reducerat jordatal i det skifteslag, vartill den äga hör, som frågan gäller. Då det synes mindre lämpligt, att vid lika röstetal lotten skall fälla utslag i frågor, som här avses, hemställes om sådan ändring av stadgandet i sista punkten av förevarande stycke, att, där rösterna utfalla lika å ömse sidor, den mening skall gälla, vilken de flesta röstande efter huvudtalet bifallit.

Då vid klagan över delägares beslut i ärende, varom i denna lag är fråga, besvärstiden bör, såsom jämväl är förutsatt i förslagets 9 §, räknas från tiden för delfäendet, erfordras i lagen föreskrift därom, att protokollet över ärendet skall, sedan det justerats, genom ordförandens försorg nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles, uppläsas i kyrkan i den eller de socknar, där skifteslaget är beläget. En dylik föreskrift kan lämpligen intagas i ett nytt stycke i 4 §.

5 och 6 §§.

Sedan ansökning om ägas ställande under förvaltning eller avverkningförbud inkommit till Konungens befallningshavande, bör givetvis, för att ändamålet med den sökta åtgärden icke må äventyras, möjlighet

vara beredd att förekomma avverkning å ägan under tiden till dess Konungens befallningshavande i ärendet meddelat slutligt beslut och, om detta innefattat bifall till ansökningsbeslutet, beslutet vunnit laga kraft eller i fall av besvär prövats av högre myndighet samt, därest fråga är om förvaltning, denna trätt i verksamhet. Detta intresse är i förslaget tillgodosett dels genom föreskriften i 5 § första stycket, att Konungens befallningshavande må, där omständigheterna sådant föranleda, i sammanhang med kommunikation av delägarnas beslut om förvaltning eller yrkande om avverkningsförbud, ställa ägan under avverkningsförbud, intill dess frågan blivit prövad av Konungens befallningshavande, dels ock genom bestämmelsen i samma paragrafs sista stycke, att om Konungens befallningshavande fastställt delägares beslut angående ägas ställande under förvaltning, densamma skall stå under avverkningsförbud, intill dess fastställelsebeslutet vunnit laga kraft eller slutligen prövats. I samma syfte är också stadgandet i 6 § sista stycket, att avverkning å mark, som är ställd under förvaltning, ej må bedrivas i annan ordning än enligt därför fastställda bestämmelser, avsett att verka, då meningen därmed även lär vara, att avverkning å sådan äga ej får ske, förrän bestämmelser om skogshushållningen därå blivit fastställda.

Enligt lagrådets åsikt böra dessa skilda föreskrifter sammanföras till ett stadgande, vilket borde innehålla, att, där Konungens befallningshavande under behandling av ärende, som i 1 § avses — följaktligen när som helst från det ansökan om förvaltning eller avverkningsförbud inkommit och tills Konungens befallningshavande i ärendet meddelat slutligt beslut — finner omständigheterna sådant föranleda, Konungens befallningshavande må ställa ägan under avverkningsförbud, intill dess ärendet blivit av Konungens befallningshavande slutligen avgjort och, när fråga är om ägas ställande under förvaltning, beslutet därom träder i tillämpning. Ett sådant stadgande, vilket lämpligen borde få sin plats såsom ett femte stycke i 5 §, skulle fullständigast genom den i 5 § sista stycket intagna föreskriften, att Konungens befallningshavandes beslut i fråga om ägas ställande under avverkningsförbud utan hinder av anförda besvär träder i verkställighet genast efter kungörandet. Härigenom och då vad 6 § sista stycket innehåller om att antagna skogshushållningsgrunder skola tillämpas torde vara så uppenbart, att det icke behöver utsägas, skulle samma stycke kunna utgå.

Förslaget innehåller i sista punkten av 5 § tredje stycket ett uttalande angående innebörden av avverkningsförbud. En dylik bestämmelse synes emellertid böra meddelas i sammanhang med stadgandena i förslagens 8 §.

Syftet med föreskriften i 5 § fjärde stycket torde bliva uppfyllt, om densamma inskränkes till ett förklarande allenast, att om äga är ställd under avverkningsförbud, ägan utan hinder därav sedermera må i anledning av därom gjord ansökning kunna ställas under förvaltning.

Enligt motiven skall förordnande att leda sammanträde med delägarna vid behandling av ingiven ansökan om ägas ställande under förvaltning icke innebära bemyndigande att jämväl leda det sammanträde, som, efter det Konungens befallningshavande fastställt delägarnas beslut om förvaltning, skall hållas med delägarna för beslutande av grunderna för förvaltningen, utan förutsättes, att särskilt förordnande i sådant hänseende skall meddelas. Detta framgår dock ej med full tydlighet av lagtexten, likasom i denna ock saknas föreskrift om vem som har att ansvara för att sammanträde för sistnämnda ändamål varder utlyst och hållet. Frågan torde böra lösas sålunda, att i 6 § införas bestämmelser därom, att Konungens befallningshavande vid fastställande av beslut om ägas ställande under förvaltning skall utfärda förordnande för lämplig person, vilken har att snarast möjligt utlysa och hålla sammanträde med delägarna för ovan omförmälda ändamål, samt att med avseende å sådant sammanträde skall gälla vad 3 och 4 §§ innehålla om där avsett sammanträde. I sammanhang härmed synes föreskriften i 5 § därom att Konungens befallningshavandes beslut skall tillställas den, inför vilken frågan enligt 3 § behandlats, böra ändras sålunda, att, när fråga är om ägas ställande under förvaltning, beslutet därom skall tillställas den, inför vilken enligt 6 § ärendets vidare behandling av delägarna skall förekomma. Med förslaget bestämmelse att beslutet skall tillställas den, som varit ordförande vid sammanträde enligt 3 §, torde vara åsyftat, att beslutet skall hos honom tillhandahållas delägarna, men en sådan anordning lär vara å ena sidan obehörlig, enär beslutet i allt fall föreslagits skola intagas i länskungörelserna, vilka äro tillgängliga i varje socken, och å den andra mindre ändamålsenlig i det fall, att ordföranden icke är bosatt i socknen.

De ärenden, som kunna förekomma å det i 6 § omförmälda sammanträdet, synas böra inskränkas till antagande av bestämmelser angående skogshushållningen å ägan samt reglementariska föreskrifter rörande utövandet av delägarnas beslutanderätt under förvaltningens fortgång och rörande förvaltningens anordnande i övrigt. Det remitterade förslaget förutsätter icke, att reglementariska föreskrifter i varje fall skola antagas. Emellertid torde för en ordnad förvaltning av ifrågasvarande art krävas, att vissa regler äro på förhand fastställda för delägarnas sammanträden och förvaltningens anordnande, om än sådana

regler i många fall givetvis kunna bliva synnerligen enkla. Till dylika regler höra bestämmelser angående val av ordförande vid delägarnas sammanträden, sätt och tid för dessas kungörande, val av en eller flera personer att handhava den löpande förvaltningen, den befogenhet, som delägarna med avseende härå vilja upplåta, o. s. v. Nämnda bestämmelser synas lämpligen böra med de antagna grunderna för skogshushållningen sammanföras till ett reglemente. I fråga om rösträtt å sammanträde med delägarna kunna uppenbarligen icke i reglementet få intagas andra föreskrifter än de, som i lagförslaget meddelats angående sammanträde för behandling av ansökan om förvaltning eller avverkningsförbud.

För att handhava den löpande förvaltningen måste givetvis en eller flera personer av delägarna utses. De, som sålunda utses, äro rätteligen att betrakta icke såsom styrelse utan såsom sysslomän, då de endast äga förvalta en för delägarna samfällid egendom, men icke företräda någon från delägarna skild sammanslutning. I regel torde förvaltningen bliva så enkel, att densamma kan anförtros åt en enda syssloman, eventuellt med biträde av tillsyningsmän. Om det skulle befinnas nödigt att utse mera än en syssloman och i sådant fall sysslomännen i någon fråga skulle stanna i olika meningar, uppkommer visserligen den olägenheten, att frågan måste hänskjutas till avgörande av delägarna. Men dylika fall torde med hänsyn till ifrågakommande ärendens beskaffenhet bliva så sällsynta, att någon större vikt icke lär behöva fästas vid nämnda olägenhet.

Då vid sammanträde enligt 6 § val icke synes kunna förekomma, torde andra punkten i paragrafens andra stycke böra utgå.

I 6 § tredje stycket synes tredje punktens innehåll rätteligen hava sin plats före styckets andra punkt.

7 §.

Då i andra stycket stadgas om delägarnas eller av dem utsedd styrelses rätt att för ägan tala och svara, kan härmed allenast syftas å den processuella behörigheten i mål, som avse ägens förvaltning. Något stadgande angående delägarnas behörighet att tala och svara för ägan torde icke vara erforderligt. Styrelsens behörighet i berörda avseende utesluter naturligtvis icke rätt för delägarna att meddela styrelsen instruktioner i dylika mål, ej heller rätt för dem att, om så finnes lämpligt, för visst fall utse särskilt ombud. Om behörighet till ägens avhändande åter bör stadgande icke meddelas i denna lag; reglerna för behörighet härutinnan beröras icke av förslaget bestämmelser. Delägarna behålla

den rätt att avhända sig ägan, som dem eljest tillkommer, men tydligt är, att denna rätt icke får utövas genom beslut i den ordning, som i förevarande lag föreskrivits för ägans förvaltning. Däremot bör lagen innehålla förbud för delägarna och för styrelsen att vidtaga förvaltningsåtgärder, som innebära ett förfogande över ägans avkastning utöver tiden för den särskilt anordnade förvaltningen. Med hänsyn till vad sålunda framhållits torde förevarande paragraf bära undergå någon jämkning, varjämte erinras om vad förut anmärkts rörande utbyte av styrelse mot syssloman.

8 §.

I stället för sista punkten i tredje stycket av 5 §, ur vilken paragraf, såsom förut nämnts, denna punkt bör utgå, torde i förevarande paragraf bära intagas den huvudregeln, att å äga, som är ställd under avverkningsförbud enligt denna lag, avverkning under den tid förbudet gäller icke må företagas.

Därjämte hemställes, att uttrycket »av statens skogstjänsteman» utbytes mot »genom vederbörande revirförvaltares försorg», då det torde vara förslaget mening, att i avsett fall denne skall besluta om den erforderliga utsyningen, att beträffande den offentliga auktion, å vilken det utsynade virket genom kronobetjäningen skall försäljas, föreskrives, att den skall vara så kungjord, som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat, att då det icke för skyddande av minoritetens bland delägarna rätt torde vara erforderligt, att delägarnas beslut rörande försäljningsmedlens användning skall underställas Konungens befallningshavandes prövning, paragrafen underkastas erforderlig jämkning, samt att till sista punkten göres ett tillägg av innehåll, att det åligger Konungens befallningshavande, därest yrkande av delägare därom göres, att insätta medlen i bankinrättning för att mot ränta innestå under den tid Konungens befallningshavande förordnar.

9 §.

Därest vad lagrådet vid 6 § hemställt om den löpande förvaltningens uppdragande åt syssloman vinner beaktande, följer härav, att den sålunda utsedde sysslomannen för sin förvaltning är redovisnings-skyldig inför delägarna enligt allmän lag, ävensom att klander av redovisning skall instämmas till allmän domstol. Första stycket skulle i sådant fall strängt taget bliva obehöfligt, men kan bibehållas för tydlighets skull. Vad andra stycket innehåller om klagan över förvaltningsåtgärder eller beslut av styrelse bör däremot utgå. Ett dylikt stadgande

förekommer i 13 § av förordningen den 26 januari 1894 angående hus-hållningen med de allmänna skogarna i riket i fråga om klagan över åtgärder och beslut av allmänningsstyrelse och är i nämnda förordning av nöden, då i regel delägarna i häradsallmänningen icke själva omedelbart besluta om några förvaltningsåtgärder, utan endast genom sockenombud utse en allmänningsstyrelse, som utövar delägarnas beslutanderätt rörande allmänningen i alla frågor, som icke i reglementet äro särskilt undantagna. I förevarande fall åter äro delägarna själva de, som i regel fatta de avgörande besluten, medan styrelsen endast har verkställande myndighet. Än tydligare blir detta, om den eller de personer, vilka den omedelbara förvaltningen tillkommer, betecknas icke såsom styrelse utan såsom sysslomän.

I anledning härav hemställes, att i andra stycket av förevarande paragraf allenast må upptagas en föreskrift, att där någon delägare vill föra klagan över delägarnas beslut i ärende, som i denna lag avses, vad i förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse på landet är stadgat angående besvär över kommunalstämmas beslut skall äga motsvarande tillämpning.

10 §.

Förhållandet mellan här ifrågasatta stadganden å ena sidan och närmast motsvarande bestämmelser i allmänna strafflagen å den andra skulle enligt lagrådets mening tydligare framgå av en avfattning, som innehölle, att där delägare övar avverkning i strid med enligt denna lag meddelat avverkningsförbud eller i strid med de för ägas förvaltning fastställda bestämmelser, han skall anses som hade han, såsom i 24 kap. 6 § strafflagen avses, missbrukat sin rätt i samfälligheten, dock att överträdelse av meddelat avverkningsförbud skall höra under allmänt åtal, samt att annan förseelse, som här åsyftas, må åtalas av allmän åklagare efter angivelse av delägare.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26
mars 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **HAMMARSKJÖLD**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **WALLENBERG**,
Statsråden: **HASSELROT**,
 VON SYDOW,
 friherre **BECK-FRIIS**,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis, anmälde lagrådets den 22 mars 1915 avgivna yttrande över det den 29 januari samma år till lagrådet remitterade förslag till lag med särskilda bestämmelser beträffande viss samfällid skogsmark inom Kopparbergs län.

Efter att hava redogjort för innehållet i lagrådets yttrande anförde departementschefen följande.

Såsom framgår av den nu lämnade redogörelsen beröra lagrådets erinringar icke lagförslagets grunder. De avse i allmänhet endast fullständigande eller förtydligande av stadganden i förslaget samt vissa ändringar i lagens uppställning. I några enskildheter har dock hemställts om mera i sak verkande ändringar. Då dessa ändringsförslag synas vara ägnade att främja förslagets syfte, anser jag dem böra godkännas.

I enlighet med vad lagrådet hemställt hava därför ändringar vidtagits i förslaget, vilket dessutom undergått smärre formella jämkningar i åtskilliga hänseenden.

Departementschefen uppläste härefter det sålunda omarbetade lagförslaget och hemställde, att detsamma måtte jämlikt § 87 regeringsformen föreläggas riksdagen till antagande.

Statsrådets övriga ledamöter förenade sig i denna hemställan;

och behagade Hans Maj:t Konungen härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle med den lydelse, bil. till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Curt Rohlieb.